

Déli Hírlap

A bányási magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TIMIȘOARA
I., Bratianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos. No. 934/1938.) Telefon: 28-10.
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő.

A bombák királynője

A nyugati háborúban a légi erők eddig még soha nem sejtett mértékben működnek. Nem álmott ilyen támadásokról még Douhet tábornok sem, a néhány év előtt elhunyt hírneves olasz sztratégus, aki a douhetizmus című teóriája révén vált már két évtizeddel ezelőtt hírneves katonai körökben. Ő volt az első, aki a légi erők kivételes nagy szerepét az eljövendő háborúban előre megjósolta és ő volt az, aki először kimondta, hogy a jövőben minden erőfeszítést a légi csatára kell összpontosítani, mert ez az, amely eldönti az egész küzdelem sorsát. Az olasz tábornok kijelentése nem is maradt pusztában elhangzó szó, Olaszország az ő elveinek megfelelően építette ki hadseregét, legnagyobb áldozatokat sem kímélve létesített óriási légi flottát.

A douhetizmus más országokban kapott később igazában elképesztő formákat. Világszenzáció volt néhány évvel ezelőtt, mikor kiderült, hogy Oroszország immár tízezer repülőgépet állított csatasorba; voltak sokan, akik egyenesen kétkeltek benne, hogy egyáltalában lehetséges-e ez? Azonban az elkövetkező idők bizonyossággal szolgálták, hogy mindez bizony lehetséges, sőt lehetséges még az is, ami lehetetlennek látszik. Németország rengeteg repülőgéppel rendelkezik. Legalább tizenhatezre becsülik katonai repülőgépeinek számát, de akadnak olyanok is, akik azt mondják, hogy már húsz, vagy harmincezer fölött is rendelkeznek. Hogy mennyi repülőgépiük van, azt természetesen csak az illetékes német katonai körök tudják, kétségtelen azonban, hogy a franciák és angolok is óriási erőfeszítéseket tesznek a repülőgépgyártásban és a legfontosabb ellenteljesítőkkel számolva, ők is arra igyekeznek, hogy legalább is ketten együtt elérjék ugyanazt az arányt.

Igy automatikusan egyre monstruózusabbá válik a gyakorlatban Douhet tábornok teóriája és természetesen betorkollik abba a totális háborúba, amelyben már nemcsak a hadseregek vesznek részt, hanem a nemzetek is gyermektől agdig. A nagy nyugati háború végső fejleményeiben már ide vezetett. És hogy milyen kegyetlen a hadviselésnek ez a módja, misem bizonyítja inkább, mint az a körülmény, hogy ezekben a hadműveletekben alig akadnak foglyok. A mostani francia front-áttörés alkalmával történt meg először, hogy a németek tizenkétezer foglyot ejtettek, egyébként úgyszólván kizárólag halottak és sebesültek jegyében folyik ez az irtózatos birok. A modern háború ugyanis leginkább a robbanó bombák szüntelen alkalmazására hozott újítást. Mondhatatlan pánikot okoznak a gyújtó bombák. Másik, egészen új találmány az úgynevezett turbina-bomba, amely felrobbantja maga körül a levegőt. A bombák királynője azonban az elektron-bomba, amelynek főanyaga a thermit és háromezer fok hőmérsékletet idéz elő a robbanás pillanatában.

A közeljövő legfélelmetesebb fegyvere lesz pedig a rakéta-bomba, amellyel messzi fekvő katonai pontokat és városokat lehet majd megtámadni. A legnagyobb súlyú bombákat megfelelő ágyúk segítségével száz-százötven kilométeres távolságra is lehet eljuttatni. Mint láthatjuk tehát, az egyetemes pusztításban legnagyobb szerepet játszanak a légi harc királynői, a mindenfajta lezuhanó bombák, amelyek egész vidékeket, városokat egyszintűvé tudnak tenni a földdel. Douhet tábornok teóriája tehát még félelmetesebben érvényesül, mint ahogyan azt ő valaha is elgondolta. Valóban a légi háború dönti el a csatát. Azonban olyan véraldozattal, hogy az emberek lakta helyeknél népesebbek lesznek a temetők, ha minden tökéletességével kiteljesedik a bombaharc.

Az olasz lapok szerint:

A szövetségesek haderejének egynegyedét a németek bekerítették

Girand tábornok és vezérkara fogságba esett
Arras és Amiens elfoglalása

A Rador hírszolgálati ügynökség jelentései

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága a következő közleményt adta ki: Minden idők legnagyobb offenzívája játszódik le a nyugati hadszíntéren. Az új francia hadsereg, amelynek feladata lett volna a Belgiumban, valamint a Maginot-vonalnál lévő ellenséges csapatok között az összeköttetést megteremteni, Sedantól délre

teljesen szétszóródott Giraud tábornok és vezérkara fogságba esett.

Giraud tábornok volt eddig a hatodik francia hadtest parancsnoka. A német rohamkocsi osztagok és motorizált osztagok elfoglalták Arras, Amiens és Abeville városokat és ezzel a még északon lévő angol, francia és belga csapatokat a La Manche csatorna felé szorították. Belgiumban csapataink támadásokat intéznek Genttől keletre és az Escaut-tól délre a még ellenálló haderő ellen. Az ellenség törekvései, hogy csapatainkat Valenciennestől délre áttörjék, meghiúsult. Amint már előbb közöltük, a német csapatok elfoglalták Laont és Chemin des Da-

mesen tul az Aisene és az Oise között lévő csatornát. A németek ezen a területen visszaverték a francia ellentámadásokat és számos rohamkocsit semmisítették meg. Rethel városát, ahol az ellenséges csapatok még ellenálltak, a németek elfoglalták a légi haderő eredményes támogatása mellett. A német repülő osztagok eredményesen bombázták a hidakat, támadásokat intéztek az ellenség menetoszlopai ellen és meggyorsították az új francia hadsereg szétszóródását. A francia partok felletti felderítő utak során súlyosan megrongálták a német repülőgépek a egyik francia torpedórombolót, az 5492 tonnás Niger nevű olajtankhajót, a Pavon nevű francia uszályhajót és másik két uszályhajót. Május 20. ikáról 21-re virradó éjjel több olajtankhajót, összesen 43 ezer tonna ürtartalommal Dover és Calais között elsüllyesztettek, négy hajó pedig 13 ezer tonna ürtartalommal súlyosan megrongálódott. Az ellenség 47 repülőgépet veszített május 20-án, 15 német gép nem tért vissza kiindulási helyére.

Semmit sem érnek a francia akadályok — jelentette ki a német főparancsnokság

A Német Távirati Iroda jelenti: A német főparancsnokság jelentése szerint két ellenséges hadosztályt Sambre közelében megsemmisítettek. A Völkische Beobachterben Hesse alvezredes beszámol a fronton szerzett tapasztalatairól. Megállapítása szerint a német páncélos kocsik sokkal jobbak, mint a szövetségeseké és ezeknek köszönhető, hogy Le Cateunál 4000 foglyot ejtettek. Azokat az akadályokat, amelyeket francia erődvonalak előtt építettek, semmit sem érnek. Ez az új fegyvernem minden várakozáson felüli eredményeket ér el.

NAMUR UTOLSÓ ERŐDJE ELESETT, LAONT ELFOGLALTAK

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jól értesült helyről szerzett információi szerint a német csapatok elfoglalták Namur város utol-

só erődjét is, amely mindezeideig ellenállott a német támadásoknak.

A német főparancsnokság közli, hogy Narviknál a német légi erő hatásosan avatkozott be a szárazföldi harcokba és tehermentesítette az itt küzdő német csapatokat. Az ellenséges tengeri erők ellen intézett támadások is sikerrel jártak. Egy csatahajót az előtorony magasságában nehéz bombatalálat ért, egy másik csatahajót két bombatalálat súlyosan megrongált. Valószínű, hogy a két ellenséges hadihajó közül az egyik nehéz csatahajót sorsára kell hagyni. Több bombatalálat megrongált két más ellenséges hadihajót és három ellenséges kereskedelmi gőzöst.

Berlinből jelentik: A Stefani-ügynökség jelenti, hogy a német csapatok Laonba érkeztek és német zászló leng a vár tornyán.

Egymillió szövetséges katonát a németek bekerítették

Rómából jelentik: A Stefani ügynökség jelenti: A kedden megjelent lapok hangsúlyozzák Laon és Oise-Aisne csatorna elfoglalásának jelentőségét és egyben hangoztatják, hogy a németek bekerítő hadmozdulata sikerült és Belgiumban, valamint Franciaország

északnyugati részén egymillió angol, francia és belga katonát kerítették be.

A Popolo di Roma szerint ez a hadmozdulat meg fogja könnyíteni a Páris elleni előnyomulást. Ez az óriási arányú hadmozdulat megsemmisíti a szövetséges haderők egy negyedét.

Reynaud: Hiszek a csodában...

Párisból jelentik: A szenátus délutáni ülésén Reynaud miniszterelnök szólásra jelentkezett. Beszéde elején kijelentette, hogy a haza veszélyben van, majd részletesen beszámolt a szenátusnak a való helyzetről. Elmondotta, hogy miután az ellenség megsértette Belgium, Luxemburg és Hollandia területét, borzalmas támadást intézett Sedannál a hadseregek hulláhegyein át Franciaország ellen. A Maasnál csekély számú francia hadoszlop volt. A Corap hadosztály védelmezte ezt, míg a legjobb csapatokat Belgiumba küldték. A német csapatok számára a Maason való átkelés könnyű volt.

Nagy hibák folytán, amelyek elveszik majd méltó büntetésüket, a Maas hidjait nem robbantották fel.

Ezután a Corap hadsereg felbomlásáról beszélt és amikor aztán Petain tábornagy nevét emlegette, a ház minden oldalán felkiáltások hangzottak el: Végre.

Ismertette ezután a gépesített német hadosztályok behatolását. Negyvennyolc óra óta a németek támadása és előrehaladása tovább folyt és

reggel óta Arras és Amiens városokat megszállották.

A klasszikus elgondolások a hadviselésben ku-

darcot vallottak a mostani hadviseléssel szemben, amikor az új hadviselési mód: a gépesített hadosztályok mélységbe való támadása és az ejtőernyősök.

— Végső erőfeszítésünk szellemi természetű — mondotta. — Fontos döntéseket kell hoznunk.

Ezután emlékeztetett a miniszterelnök az 1914. évre, amikor a nagy vereségek után mégis a szövetségesek maradtak feül.

— Feltartam Önök előtt a való helyzetet — mondotta. — Legyünk bizalommal nagy vezetőink és nagy katonáink iránt. Ezt a két nagy népet, ezt a két nagy birodalmat nem lehet megverni. Ezek a népek nem halhatnak meg.

Ha nekem azt mondanák, hogy csoda kell Franciaország megmentéséhez, akkor azt felelném, hogy hiszek a csodában, mert hiszek Franciaország feltámadásában.

Párisból jelentik: Az államtanács tegnapi ülésén Reynaud miniszterelnök megköszönte Petain marsallnak, hogy a kormányban szerepet vállalt. Daladier külügyminiszter ismertette a nemzetközi helyzetet, majd a katonai törvénykezés meggyorsításáról szóló javaslatot tárgyalta. Ezután törvényjavaslatot fogadtak el, amely a cukorjegy bevezetésével foglalkozik.

Hitler személyesen vezeti a hadműveleteket

Berlinből jelentik: Göring tábornagy az újságíróknak nyilatkozatot adott és kijelentette, hogy az ejtőernyős csapatok a véderő új egységeit alkotják és tagjai a léghaderő egyenruháit viselik. Rágalom az az állítás, hogy áruhába öltöztetik őket. Ha fogságba kerülnek, a nemzetközi jog értelmében ugyanabban a bánásmódban kell részesíteni őket, mint a többi katonát. Amennyiben más bánásmódban részesítenék a német ejtőernyősöket, úgy a német kormány megfelelő megtorlást alkalmaz. A tábornagy ezután válaszolt az ejtőernyősök és a léghaderő hatalmas teljesítményeit. Kijelentette, hogy a német léghaderő megteszi kötelességét és az ellenséggel szemben nem szavakkal, hanem tettekkel bizonyítja be fölényét. A német nép tudja, hogy mindezt a Vezér lángeszű vezetésének köszönheti. Személyében az államférfiúi vezető és a zseniális hadvezér egyesül. A lengyelországi hadjárat és a Norvégiában alkalmazott tervek is a vezértől származnak és mindezek az ő külön sajátos művei. Amit a német nép eddig remélt, most valóra vált. A Vezér személyesen irányítja a katonai műveleteket, ezért teljes bizalommal tekinthetünk a végső győzelem felé — fejezte be nyilatkozatát Göring tábornagy.

A NÉMETEK TÖRTÉNELMI JOGA EUPEN ÉS MALMEDYHEZ

A Német Távirati Iroda jelenti: Eupen és Malmedy visszacsatolásával kapcsolatban a német sajtó ismét jelenthette, hogy újabb olyan területek kerültek vissza a német biradalomhoz, amelyet egykor az ellenség elszakított.

A Berliner Börsenzeitung a következőket írja: A düsseldorfi állami irattárban a szászországi Lothárnak egy rendeletét őrzik, amelyben az uralkodó örök időkre megtiltja, hogy a malmedyi uradalmat bármelyik külföldi herceg számára elválaszthassák az országtól. Az Eupen—Malmedy—Morasnet és St. Vith területek német jellege még sokkal régebbi. Itt építették a Karolingok királyi kastélyait, itt született Nagy Károly és ezen a térségen létesítették egykor a németek Lüttich városát, amely mindenkor éppen olyan hűséges volt a birodalomhoz, mint Limburg és Werviers (Welwisch). Az Eupen—Malmedy terület német maradt a Versaillest követő húsz esztendőn keresztül épp úgy, mint az elmúlt századok alatt. Az Eupen—malmedyi hazafias szövetség vezetője a Versaillest követő években a következőket jelentette ki:

— Az Eupen—malmedyi terület állampolgári minőségében tudom, hogy mi Belgiumban az idegenek szerepét töltjük be és útni fog a mi óránk is.

NÉMET PÉNZ HOLLANDIÁBAN ÉS BELGIUMBAN

Berlinből jelentik: Hétfőn kerültek forgalomba nagy mennyiségben az új Birodalmi Hitelpénztár emlékérméi, amelyeket cinkből vertek és amelyek kizárólag a német csapatok, valamint közigazgatási hatóságok ellátására szolgálnak

Hollandia, Belgium és Luxemburg megszállt területein. Ezzel egyidejűleg kiadták a Hitelpénztár jegyeit is Belgiumban és Északfranciaországban. Összesen 1 milliárd márka értékű pénztárjegyet és pénztári érmét bocsátottak ki.

ELSÜLLYEDT EGY NEHÉZ ANGOL CIRKÁLO

Berlinből jelentik: A DNB közli: Német felderítő repülőgépek már jelentették, hogy Bodó vidékén, a norvég partok mentén egy nehéz angol cirkáló előbb oldalára dőlt, majd röviddel ezután elsüllyedt.

AZ ANGOL MINISZTERIUMOKAT VÉDIK A TAMADÁSTÓL

Londonból jelenti a Havas távirati iroda: A Whithehallban lévő minisztériumokat szigo-

Az olasz sajtó szerint Olaszország akcióba fog lépni

Területe és gyarmatbirodalma növelésére törekszik

Rómából jelentik: A Stefani ügynökség jelenti: A Telegrafo című lap főszerkesztője, Giovanni Ansaldo fontos cikket közöl, amelyben részletesen ismerteti és kommentálja Ciano gróf külügyminiszter Milánóban elhangzott beszédét. A cikk címe: Olaszország szuverén jogainak védelme és hangsúlyozza, hogy

Olaszország nem tűrheti már a további ellenőrzést,

amely szuverén jogainak gyakorlásában sérti. Ciano gróf beszédének második része az olasz igényekkel kapcsolatos és szerinte Olaszország nem elégedhetik meg azzal, hogy csak látszólagosan szuverén legyen és ezért

területének bizonyos megnövelésére törekszik, úgyszintén gyarmatbirodalmának természetes kiegészítésére.

Ez felel meg egyébként annak a nyilatkozatnak is, amelyet a külügyminiszter tavaly novemberben a kamarában elmondott és amelyet a nyugati szövetségesek kormányai nem vettek tekintetbe és most már tekintetbe vennének, ha nem lenne késő. Ciano gróf beszédének harmadik részében Olaszországnak a világ előtti presztízsével foglalkozik. Ez a presztízs kérdés előbb-utóbb odavezet, hogy

Olaszországot katonai akcióba sodorja.

Olaszország figyelemmel kíséri szeptember óta az eseményeket és Ansaldo hangsúlyozza, hogy Olaszország számos francia hadosztályt kötött le a határon magatartása által és bizonyosra vehető, hogy

Olaszország akcióba lép mielőtt Európa sorsa felől döntenének.

A cikk végén Ansaldo azt írja, hogy a pillanat megválasztása a Duceé.

ruan őrzik az ellenséges ejtőernyős vadászok és általában

minden váratlan támadás ellen.

A tengernagyi hivatalt néhány nappal ezelőtt szöges dróttal vették körül.

PÁRIS ÉS LONDON KÖZÖTT CSAK KATONAI BESZÉLGETÉS FOLYTATHATÓ

Párisból jelentik: Tegnap este 6 óra után hirtelen megszakadt a távbeszélő összeköttetés London és Páris között. Még nem tudják, hogy a csatornában lefektetett kábelekből történt-e vezetékszakadás, vagy pedig aközben rongálódott meg a vonal, mialatt Londonban a telefonközpontot óvóhelynek rendezték át.

A Reuter ügynökség jelenti, hogy Franciaország és Anglia között a távbeszélő forgalom azért szakadt meg, mert az angol kormány a vonalat katonai célokra magának foglalta le.

Londoni hivatalos körökben a helyzetről a következőket mondják: A helyzet még mindig rendkívül zavaros és nehéz világos képet rajzolni róla. Hírek vannak arról, hogy a németek elfoglalták Amiens és több más várost is. A német támadások, úgy látszik arra irányulnak, hogy kezükbe kerítsék a La Manche csatorna kikötőit és így válasszák el a még belga területen harcoló belga és szövetséges csapatokat a francia haderő zömétől.

ZÁRDAT BOMBÁZTAK BRÉMÁBAN

Berlinből jelentik: A Bréma ellen intézett angol légitámadás során egy diakonissza-otthon rombadőlt. Ötven diakonissza életét veszítette, 85 megsebesült.

MÉG BELGIUMBAN VAN A BELGA KORMÁNY

Saint Andresseből jelentik: Belga miniszteri küldöttség érkezett Saint Andressebe, ahol közigazgatási jellegű kérdések vártak megoldásra. A Belga Távirati Iroda jelenti, hogy a belga kormány továbbra is Belgiumban van.

KATONAI BEHÍVÁSOK ÍRORSZÁGBAN

Dublinből jelentik: Írországból e hét végére több tartalékos korosztályt behívtak. A kormány úgy látja, hogy a nemzetvédelmi erők megerősítése céljából szükség volt erre az intézkedésre.

MEGÉRKEZETT PÁRISBA AZ ÚJ FRANCIA KÜLÜGYI ÁLLAMTITKÁR

Párisból jelentik: Ancois Charles Roux, az új külügyminisztériumi vezértitkár kedden Rómából megérkezett Párisba.

Rómából jelentik: Ciano gróf milánói beszéde világos volt és nincs szükség annak kiegészítésére — írja Virginio Gajda a Giornale d'Italia-ban. Olaszország nem akarta a háborút, de ma, amikor minden nemzet sorsa kockán forog, nem maradhat ki abból. Olaszország megállapította jogait és követeléseit és Ciano gróf csak az ország népének érzelmeit fejezte ki, amikor leszögezte, hogy ezek a nemzeti politika konkrét problémái, amelyeket minél előbb meg kell valószínűsíteni.

Ciano gróf olasz külügyminiszter Tiranába utazott.

Moszkvából jelentik: A legutóbbi napokban több külföldi lap foglalkozott a Szovjetnek

balkáni és pánszláv terveivel, amelyeket úgy állítottak be, mintha azok Olaszország ellen irányulnának.

Ezekről a hírekről a Tass iroda most jelentést adott ki, amelyben közli, hogy ezeket a híreket nevétségessének tartja. Mértékadó szovjet körök véleménye szerint

a pánszlávizmus külpolitikai téren teljesen reakciós mozgalom,

amely teljes egészében nem azonosítható a Szovjet külpolitikájával.

Rómából jelentik: A Stefani iroda jelenti: A Messagero ezeket írja: A holnap Európájának kialakításában

Olaszország egyik legfontosabb tényező lesz.

Nincs szükség arra, hogy kifejezésre juttassuk mindazt, amit minden olasz már hosszú idő óta tud. Ha a Duce ismét vezetni fogja az olaszokat a harcra, úgy vitézséggel és győzelemmel fogjuk azt megfizetni.

A svéd vasérc

Az északi háború, a harc Norvégiáért. Különös módon nem a norvégek földjének st. atég-ai jelentősége vagy természeti kincse körül, hanem szomszédjának, Svédországnak nagyfontosságú nyersanyagáról történt. Ez a különleges értékű ásványi termék: a svéd vasérc.

Németország hadianyagipara utánpótlásának egyik legfőbb nyersanyagforrása Svédország vasércbányászata volt. De Németország nemcsak most, a háborúban és közvetlenül a háború előtt volt legnagyobb fogyasztója, illetőleg átvevője a svéd vasércnek. Ez az összeköttetés a német nehézipar és a svéd ércbányászat között évtizedes munka már tizenöt évvel ezelőtt Svédország közel nyolc millió tonna vasérc-kivitelének legnagyobb részét Németország vette át és dolgozta föl, míg a kisebb részének Belgium volt a vásárlója.

A vasércnek Svédországban két, egymástól meglehetősen távol eső lelőterülete van. Az egyik Közép-illetőleg Dél-Svédországban foglal el mintegy 5.000 négyzetkilométert, ennek a területnek Danmora és Grängesberg a központjai. A másik nagy vasérc-terület, amely különösen az utóbbi évtizedekben emelkedett nagy jelentőségre, mintegy 3.000 négyzetkilométert foglal el az északi Lappföldön. Ide tartozik Kiruna és Gallivära, a két leghíresebb ércbánya Németország főleg ennek a bányavidéknek ércét vásárolta. Mármost Narvik Kirunától körülbelül 150 mérföldre, Luleától azonban majdnem 280 mérföldre van, míg Gallivära körülbelül a Narvik—lueai vasútvonal közepetáján fekszik.

A svéd északi vasércnek tehát voltaképp két útja volna. Az egyik Narvik felé az Atlanti Óceán irányában, a másik Lulea felé, amely Svédországnak egyik nagy kikötője a Balti tengernél, illetőleg annak Botteni öblében. Mivel azonban a Briteni öböl az év igen nagy részében be van fagyva a rendszeres szállítás ezen az oldalon csak a nyári hónapokra korlátozódik, míg a narviki vonalon át egész évben megszakítás nélkül lehet szállítani az ércet, noha úgy Gallivära és Kiruna, mint Narvik már az északi sarkkör fölött fekszenek. Így alakult ki a svéd és norvégek testvéri együttélésben az a módszer, hogy a svéd vasérc kivitele novég kikötőkön keresztül és nem valamelyik svéd kikötővárosban át boayolódott le. Lulea mellett ugyanis a többi svéd kikötő, mint Sundsväl vagy Stockholm, igen bosszú tengelyen való szállítást igényelt volna, ami természetesen lényegesen megdrágította volna a fuvardíjakat.

A svéd vasérc-termelés különleges vezetőhelyet foglal el a világ vas- és acéltermelésében. A Stockholmban 1910-ben tartott geológiai kongresszus kimutatása szerint a világ ama vasérc-termelésének, amelynek vastartalma 60 százaléknál magasabb, akkor 1.300 millió tonna volt a mennyisége. De már akkor ebből egymilliárd és 25 millió tonna termelés esett Svédországra, tehát a 60 százalékos vasércnek 80 százaléka. De ha minden vasércet összevesztünk Európában s még olyanokat is odaszámítunk, melyeknek igen szegény a vastartalma, Svédország még akkor is Európa vasforrásainak 10 százalékát és a világ vastermelésének 5 százalékát jelenti.

A szakértők szerint a svéd vas különleges értéke onnan ered, hogy rendkívül gazdag előfordulásában ez a vasérc minden más vasércnél tisztább, zavaró és képlemetlen mellékkörülmények nélkül telmeltető ki a kőzetből. A másik ok pedig az, hogy a nyersvas előállításánál a faszén felhasználása különösen nagy előnyt jelent.

A XX. század különben is az elektromosságnak a vasiparban való bevezetésével és felhasználásával Svédországban is újabb nagy lökést adott a vas és acéltermelésnek s a svédok büszkén állítják, hogy az olcsó vízierővel és a gazdag tiszta vasércel ennek az iparuknak olyan előfeltételei vannak, mint sehol másutt a világon.

A svéd acél ma is vezető világmárka. A svéd vasérc pedig mind a legutóbbi nagy események is mutatják, a legfontosabb nyersanyagforrások egyike Európában, amelyért a legnagyobb hatalmak vetélkednek és harcolnak. Érdekes, hogy a világháború előtti állapottal szemben a svéd nyersvas és acél kivitele az utolsó években lényegesen csökkent, ami az európai államok autarkia ipari berendezkedésének eredménye volt. Míg a vasérc kivitele a békebelinek majdnem száz százaléka volt egészen az utolsó évekig, — amikor is az általános európai fegyverkezés folytán igen erősen a békebeli kivitel fölé emelkedett. A svéd kivitel értéke az utolsó tizenöt évben 1200—1400 millió svédkorona körül ingadozott s ennek igen jelentékeny részét tette ki a vasérc exportja is, mellette a nyersvasnak és acélnek értéke. Hogy a háborús konjunktúra mit jelent Svédország szempontjából, arránézve a világháború utolsó éveinek svéd kiviteli mérlege adhat útbaigazítást. A svéd kivitel összértéke 1913-ban 2163 millió svédkorona volt, míg 1920-ban, a svéd kivitel csúcspontján, ez 69990 millió svédkoronára emelkedett és még 1923-ban is 3820 millió svédkorona volt.

Tóth László dr.

Anyuka nevet . . .

és az egy öröm nézni, mikor Anyuka nevet. Akkor látni lehet két fénylő fehér fogsort. Önnél nem? Használjon Ön is máától NIVEA-fogpasztát és már holnap ámulni fog az eredményen. NIVEA-fogpaszta felüdít és alaposan tisztít.

NIVEA
FOGPASZTA

NIVEA
FOGPASZTA

legjobb 2x naponta.

Ötszáz amerikai tudós a háboruba való belépés ellen

Amerikai Nobel-díjasok mozgalma

Newyorkból jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: Ötszáz amerikai előkelőség és tudós, akik között két Nobel díjas is van, felhívták Rooseveltnél, hogy

ővja meg az Egyesült Államokat a háboruba való belépéstől.

AMRIKAI HADITUDÓSÍTÓ A NÉMET FRONTON

Newyorkból jelentik: Az Associated Press berlini tudósítója, Lochner megtekintette a nyugati hadszínteret és beszámolt arról a pusztító tevékenységről, amelyet a bombavető repülőgépek, az utászcsapatok és a páncélkocsik végez-

tek. Beláthatatlan sorokban haladnak a tüzéségi és benzín tartályautók a hadszíntér felé.

NEM HOZZAK NYILVÁNOSSÁGRA ROOSEVELT ÉS MUSSOLINI ÜZENETVÁLTASÁT

Washingtonból jelentik: A Fehér Házból hivatalosan közlik, hogy nem hozzák nyilvánosságra Rooseveltnél elnöknek Mussolinihez intézett felhívását, sem a Duce-nak erre adott válaszát.

TIZEZER REPÜLŐGÉPET VÁSÁROL AMERIKA

Newyorkból jelentik: Marshall vezérkari főnök felhatalmazást kért a kormánytól 10 ezer harci repülőgép vásárlására.

Anglia tárgyal az olasz követelésekről

Belgrádból jelentik: A Vreme római híre szerint Olaszország és Anglia között megtörtént az első érintkezés az olasz követelések rendezése tekintetében. A lap tudósítója megállapítja, hogy Olaszországban úgy látszik az a vélemény alakult ki, hogy Olaszország nem változtat eddigi magatartásán. Két

heti bizonytalan magatartás után tegnap ismét nyugodtabb lett a helyzet és derűlátás lett urrá. Olasz—angol tárgyalások előtt állunk és most már lehetséges, hogy a Földközi-tenger kívül marad az eseményeken.

(Rador.)

Várakozással néznek a franciák az új külügyi államtitkár működése elé

Párisból jelentik: Leger külügyminisztériumi főtitkár leváltását örömmel fogadta a francia közvélemény. Diplomáciai körökben úgy vélik, hogy La Roux a volt vatikáni francia nagykövet főtitkárrá történt kinevezésével új szellem költözik a francia külügyminisztérium falai közé. A lapok megállapít-

ják, hogy Roux a legkiválóbb francia diplomaták egyike. Saint Brice a Journal hasábjain megállapítja, hogy sok szomorú csalódást el lehetett volna kerülni, ha Prágában és Párisban annak idején megértették volna Roux óvó figyelmeztetéseit.

Fontos üzenetet vitt a gloucesteri herceg

Londonból jelentik: Hivatalos jelentés közli, hogy az angol király öccse a gloucesteri her-

ceg a múlt éjszaka a francia főhadiszállás fontos üzenetével Londonba érkezett.

Üzlethelyiségünket áthelyeztük

Uj címünk: **IV. Bulv. Carol 16.**
(Cultura könyvkereskedés mellett)

„LOUVRE“
TEXTIL ÉS DIVATÁRÚHÁZ

Vége az emberi butaságnak

Különcök, hóbortosak, eszelősök egy gyűjteményben. Végzetes tévedések és mulatságos baklövészek

A címet illetően nem kell megijedni. Ez csak aprilisi tréfa. Még hozzá nem is nevezhető egészen sikerültnek, mert kit lehet ezzel beugrasztani? Nincs olyan buta ember a földkerekségen, aki elhinné, hogy vége lehet az emberi butaságnak. A cím a szerző — Ráth-Végh István szerint nem is jelent mást, mint hogy ezzel a most kiadott harmadik kötettel befejezte az emberi butaság kultúrtörténetéről írott sorozatát.

Ráth-Végh István az emberi tévedések, különcök és babonás csacsiságok művelt és szórakoztató krónikása, ritkaságok- és kuriózumoknak gyűjtője és szakértője, aki ennek a különös kincstárnak legbolondosabb ékszereit időről-időre felvillogtatja előttünk, mindannyiunk mulattatására és — okulására. — Megjelent új könyvében különcök, rekordőrültek, dadaista „költők”, urak és címkárosok, iszákosok, szamarak és szobatudósok járnak a kerge táncot, míg az utolsó és leghosszabb fejezetben a baklövészek elméletét és példatárát találhatjuk meg.

HAJNALBAN UZSANNÁZÓK, AGYBAN ÉLŐK

A különcök gazdag galériájából éppúgy fellelhetjük az életmód különceit, mint azokat, akiket csak egy ötlet tesz azzá. Az életmód különcei között a legérdekesebb, úgy hisszük, a csak éjszaka élők és a csak ágyban élők. Ebben a galériában láthatjuk dr. Neu bécsi állatorvost, aki nyugalombavonulása után csak a sötétség beálltával kelt fel, este reggelizett, éjjélkor kiskocsmában „ebédelt”, hajnalban kávéházban uzsonnázott és amikor a záróra miatt rendes kávéházból kitessekeltek, a piacra ballagott, ahol egy korán nyitó kofakávéházban reggel hatkor virslit vacsorázott. Így élt évekig.

Az éjszakai életet még szigorúbban értelmezte egy angol földbirtokos, aki házában minden ablakát is befalaztatta, hogy soha napvilág be ne hatolhasson. Estétől reggelig egyébként teljesen normális nappali életet folytatott: vendégeket fogadott, kilovagolt a gazdaságba stb.

Egyébként az éjszakázás különcödése, ha nem is a végső konzekvenciáig hajszolva, elég gyakori, főleg nagytehetségű diplomáták és írók között. Hogy csak egy példát említsünk, Bismarck sem szeretett déli egy óra előtt felkelni, ami a porosz világban és mentalitásban elég hajmeresztő dolog lehetett és Bismarcknak kellett lenni ahhoz, hogy elnézzék az emberek.

Ma, amikor divatos jelszó a hüly meg minden nap (erkälte dich täglich), furcsának tűnik, hogy milyen hosszúéletűek voltak, akik nem tudták magukat elég melegen tartani a földön. A fűthető ágy feltalálója, Saint-Martin abbé hetvenkét éves lett, Mr. Tallis, aki tíz flanel hálósípkát húzott a fejére és huszonnyolc álló esztendeig nem kelt fel az ágyból, ugyancsak 72 tavaszt élt meg, Fritz Babel hatvan éven át ágyban feküdt és soha nem volt semmi baja. Folyton olvasott és saját bevallása szerint soha nem unatkozott. 78 éves korában halt meg.

EGY KIS KUTYATÖRTÉNELEM

A boldog bulldog-ról, azaz a kutyaőrületről külön fejezet szól Ráth-Végh könyvében. A kutyaőrület ugylátszik, minden magas polgári kultúrának, illetve urbanus jómódnak velejárója volt: éppúgy divott a császári Rómában, mint a császári Bécsben. 1805-ben Bécsben harmincezer diszkutyát számoltak össze. Azt hisszük, kevesen tudják, hogy franciául megjelent már Richebourg tollából a híres kutyák története, amint hogy még alig olvashattuk ilyen érdekes gyűjteményét a kutyatemetők sírverseinek, mint most Ráth-Véghnél. A gazdák szerelmes rímekben búcsúznak a hí ebektől. Mindenesetre úgy szerelemben, mint a rímek tökéletességében kiválik Lamartine verse kutyájához, míg a Byron szövegezte keserű és kemény sírfelirat, kutyája Boatswain sírdombja felett az angolok világában méltán közismert.

A végrendeletekről, amikor kutyáknak és főleg macskáknak — igaziaknak — hagynak sokezer dollárt vagy fontot gazdáik, gyakran olvashatunk ujságokban is. Az összeget tekintve egy-két különösen szép, kövér példányt Ráth-Végh is felemlít. De más, különös végrendeletekből szintén csokorralót szedett össze. Nekünk legjobban tetszett Ramon Escuder nevezetű columbiai úriember gáláns ötlete. Spanyol nevéhez méltóan nagy nőbarát volt. 1931-ben halt meg és elrendelte, hogy elhamvasztása után hamvait osszák szét a végrendeletek mellékelt listán megnevezett hölgyek között. A hölgyeket pedig megkérte, hogy tegyenek e hamvakból csipetnyit egy-egy medaillonba és hordják állandóan a nyakukban. Mert, hogy holta után „is” szép nők keblén akar pihenni. A hölgyek teljesítették a gvallár nőbarát kérését, annál is inkább, mert a gyengébbnem ismeretében, kérésével együtt csinosabb

összegeket is testált a szép „sírhelyek” tulajdonosaira.

Azt is érdekes megfigyelni, hogy a krónikákban megörökített különcöknek milyen magas százalékaránya kerül ki az angolok és az amerikaiak közül.

Az emberi butaság kultúrtörténetéhez már sokkal inkább hozzátartoznak a különböző versenyzési

Utlevél a mennyországba és az eladott életévek

Az uraskodás, az úrhatnáság és a sznobizmus — mind rokonfogalmak — talán mindennél inkább gazdagították és gazdagítják az emberi butaság történetét. Eltekintve azoktól a vallásos régi uraktól, akik helyettest biztak meg a böjtöléssel és az egyházi előírások betartásával, találunk ehhez hasonló, de kirívóbb eseteket is. Például Jusuf agáét, aki egy nálánál szegényebb töröktől egyszerűen megvett hét teljes esztendő életéveiből, amelyek a szegényebb török részére „a lelkek teremtésekor az Allah által őrzött lapon feljegyezettek”. Erről az adásvételi szerződésről, tanuk aláírásával ellátott, pecsételt okmány szól, az 1211. évből. Nem megvetendő az utlevelek sem, amelyeket a középkor végén az ortodox orosz püspökök adtak el jó pénzért a nagyuraknak, felszólítván ez utlevelekben Szent Pétert, a menny kapusát, hogy a bemutató jámbor férfit minden további vámexatura és kérdezősködés mellőzésével azonnal engedje be.

Ráth-Végh könyvének befejező részében a sajtóhibáknak, elírásoknak, logikai bukfencknek valószínűs kiállítására bukkanunk. Képzavar, Leiter Jakab és más írói s ujságírói csapdák szegény áldozatait találjuk itt igen mulatságos módon kipécézve. Nem tudunk ellenállni a kísértésnek, hogy egy-két szemelvényt adjunk, amennyiben azonban magyar lapkolléga botlásáról van szó, megnevezés nélkül: „Szombati főérdekeségünk a Pesti Színház bemutatója, a Feleségem nadrágja”, amely sok-sok érdekességet tartogat.”

„A magyar egységmozgalom diadalmos lavínaként hódít és egyre mélyebb gyökereket bocsát a magyar talajba.”

„Foglalkozunk egyszer már behatóan azzal az erős kézzel és nézzünk a szemébe.”

„Göring porosz miniszterelnök megérkezett Velencébe. A pályaudvarról motorcsónakon egyenesen a Grand Hotelbe hajtatott”.

Vidéki lapokból:

„Kereskedelmi és iparkamaránk országos hírvé-

rekordok. (Oh, tudjuk, hogy korunkban szentségként tisztelt dolgokat érintünk és ezért sietünk hozzászólni, hogy nem a „bevett” sportokra gondolunk!) De itt van például a Kansas City-ben rendezett jégenülési verseny, vagy a cérnabefűzési verseny, ami abból áll, hogy ki tud több cérnaszálat ugyanannak a tűnek nyílásán keresztülerőszakolni. Rendeztek ezenkívül szeplőversenyt is, amelynek rekordere Nelson Milner 17 éves ifjú lett, pontosan 2666 szeplővel pelyhesedő ábrázatán. A Kaliforniában évente megrendezett béka ugróverseny csekélység a kansasi bibliaolvasási staféta mellett. Az Ujszövetséget hetvenen, húszperces váltással, 18 óra alatt olvasták végig.

agilis titkárát tegnap nagy családi öröm érte: nagy-apa lett. Eddig ugyanis csak nagyanyai örömeiket élvezett egy lányunokája révén.”

„Nem üszökkel, hanem palmaággal kell a mai válságos idők gordiusi csomóját megoldani.”

Külföldi lapból:

„A csendőrség letartóztatott egy fiatalembert, akinek egyelőre a nevét sem sikerült megállapítani. Az a gyanú, hogy megmérgezte az apját.”

„Út vagy hat úriember megfélemedezett arról, hogy Népszövetség is van s megpróbálta, hogy egy triumvirátust alkosson” (mindkét idézet a Le Temps-ből).

A képviselőjelöltek választási beszédei sem szükkölködnek kuriózumokban. Ezeket főleg az élesszemű és nyelvű franciák szeretik gyűjteni:

„Pártolni a sertésenyésztést annyi, mint pártolni saját magunkat.”

„Ezekben a kopott bőrnadrágokban a bátrak szíve dobog.”

„A javaslat ellen azt kiáltjuk: non possumus; sőt azt is kiálthatjuk: non possumi, mert sokan vagyunk.”

Rokontöről fakad:

„Pro primo, először: le kell számolnunk a mai rendszerrel.

Pro primo, másodszor: át kell térnünk új termelésre.

Pro primo harmadszor: győzelmünk tudatában kell harcolnunk.”

Végül egy háborúellenes, pacifista párt programjából:

„Elvagyunk szánva, hogy a háborús nyereszke-
döket irgalom nélkül lemészároljuk.”

A „Vége az emberi butaságoknak” írója, mint a sas, úgy csap le minden gyámolatlanul csipogó tévedés-fiókára. És azzal, hogy a maga derűs, főlényes módján összegyűjtötte, hogy butaságból ki milyen „szörnyeket teve”, nekünk egy igen vidám esztét „szerze”.
(v. m.)

CAPITOL

Asszonyok szállodája

Érdekes, izgalmas, szerelmi film, a főszerepben:
LINDA DARNELL

APOLLÓ

RIO CSILLAGA

Elsőrangú kalandorfilm, melynek cselekménye egy szép táncosnő és egy ritka szép gyémánt körül forog. A főszerepekben: **La Jana, Gustav Diesl, Herald Paulsen**

Bessenyei György feltámadása

Bessenyei György, a magyar irodalom nagy alakjának földi maradványait kiásták a falusi temetőből, hogy Nyiregyházán temessék el. Bessenyei, Mária Terézia királynő testőre, valamikor Bécsben lakott a gyönyörű testőrségi palotában. Daliás, szép ember volt, másképp nem is lehetett volna a nemesi testőrség tagja. A vidám császárváros asszonyainak szeme felragyogott, amikor belépett a gyertyafényben ragyogó termekbe, a rizsporos társaságba, a rózsaszín és világoskék frakkok közé. Ő volt a nők szemében a puszta fia. „Csiszolatlan gyémánt” — mondták — „csinos és kedves, kár, hogy olyan műveletlen”. Mert Bécs rokokószalonjaiban a nők akkor már Voltairét és Rousseaut olvasták és fizikai kérdésekről vitatkoztak.

Bessenyei eleinte gyanutlanul élvezte a felesége áramló rokonszenvet, örült a sikernek, de azután egyre kényelmetlenebbül érezte magát. Nő számára nem végzetes, ha szépnek és csacsinak tartják, férfi számára mindenestre megalázó, kiváltkép, ha az ember történetesen olyan éles észet kapott a végzettől, mint Bessenyei. Kezdték elmaradni a társaságból. Az éjszaka másra kellett. Olvasni, tanulni, pótolni. A gyémánt elkezdte csiszolni magát.

És rövidesen ráeszmélt, hogy ha csak önmagán segít, semmit sem segített. Hiszen nemcsak ő csiszolatlan gyémánt, hanem mindannyian, akik távoli nemesi kúriákon és kisvárosokban, az Isten háta mögött, az új művelődés áramából kiszakadva nőttek fel, mindannyian, akik magyarok.

Irt, fordított, híveket gyűjtött. Nyugtalan-sága mindenfelé felelébresztette és munkára serkentette az embereket. A testőr a magyar irodalom első vezére lett.

Most már nem volt olyan daliás, mint mikor Bécsbe került. Az irodalom ülő életmódot követel; Bessenyei az akkori bőséges táplálkozás mellett úgy kigömbölyödött, hogy termete már nem felelt meg a testőr eszményének. Kilépett a testőrségből, de Bécsben maradt, mert úgy érezte, itt szolgálhatja legjobban az ügyet, amelyet vállalt. Együttal a reformátusok érdekeit is képviselte az udvarnál, ahol asszonyi jóakarói nagy segítségére voltak. Amíg össze nem különbözött a reformátusok vezetőjével, a nagytudományú gróf Teleki Józseffel. A reformátusok megvonták tőle a megbízatást, a pénzek nem érkeztek többé Magyarországra felől. És ahhoz, hogy Bessenyei Bécsben éljen, megfelelő környezetben, sok pénz kellett. Kis birtokának jövedelme távolról sem volt elég.

Mégsem tudta rászanni magát, hogy elhagyja Bécsét. Megszokta a nagyvárosi életet, okos férfiak, szép nők társaságát, a szalónok kellemesen nyugtalan levegőjét. És a hitvátsa is idekötötte: Bécs volt a középpont, ahonnan a szétszórta magyar irodalmat irányítani kellett.

Ekkor kétségbeesett lépésre határozta el magát. Minden meggyőződés nélkül katolikussá lett, hogy megnyerje a vallásos Mária Terézia jóindulatát. Ezzel a lépésével elszakította magát gyökereitől, társtalanná vált. A magyar társadalomban akkor áthidalhatatlan úr választotta el a katolikusokat és protestánsokat. A protestánsok mélyszéles ellenszenvvel fordultak el a hitehagyottól; hogy a katolikusok bevették-e maguk közé, nem tudjuk.

De Bessenyei önmaga sem találta meg többé nyugodalmát. A tudat, hogy hitehagyottá lett, egyre gyötörte. Írásaiban egyre újra magyarázza deista állásfoglalását: egyik vallás annyit ér Isten előtt, mint a másik, nem a szertartások számítanak, hanem az erkölcsi érték. De ezt oly sokszor mondja el, oly nyugtalanul, oly keserű makacssággal, mintha maga sem hinné el...

Bessenyei, mikor katolikussá lett, jól számított és rosszul számított. Jól számított, mert Mária Terézia csakugyan kinevezte az udvari könyvtár tiszteletbeli örvévé kétezer forint kegydíjjal, ami akkor nagy pénz volt. De rosszul is számított, mert Mária Terézia egy év múlva meghalt, utóda pedig, a kevéssé vallásos II. József megszüntette a kegydíj kiutalását. Bessenyei elhagyta felekezetét és mégis bekövetkezett, amitől rettegett: más választása nem maradt, haza kellett térnie. Örökre elbúcsúzott a ragyogó várostól, hogy eltemetkezzék falusi birtoka sívár magányában. „Elmenni távolra, meghalni”, mint ahogy Berzsenyi, Kölcsey, Vörösmarty, az uri magyar költők tették, mint ahogy Ady Endre annyiszor tervezte.

Harmáncikénc évét töltött el ezután, mint „bíhari remete”. Ezeknek az éveknek története megrendítő és kétségbeejtő, mint egy orosz regény. Testsúlya és búskomorsága egyre nő a

Az ODOL antiszeptikus

felélénkít és frissé teszi leheletünket. Az ODOL baktériumölő hatása és megvédelmezi a szájat és garatot. Az ODOL szájviz hatása tartós.

ODOL

Miben áll Svájc ereje

Egy kis ország a harcban álló Európa közepén

Svájc a térképen kis ország; de civilizációja révén nagy nemzet. Elhelyezkedésére nézve — Oroszországot nem számítva — Európa közepe. Nemcsak távolságok alapján, de azért is, mert éppúgy a német, mint a latin világhoz tartozik. Mindez a térképen is kirajzolódik, dokumentálva, hogyan válik Svájc valósággal

találkozóhelyé két nagy civilizáció között, a kontines három legnagyobb hatalmassága közé ékelve.

Alig akad a világon még egy olyan ország, ahol a történelemismeret annyira közkinccs lenne és annyira mindennapi kenyerét jelentené a népek, mint Svájcban. A mai Svájcot csakis történelemből lehet megérteni, egy olyan történelemből, amely nem csupán tudományt, de egyben örökséget is jelent s mint titkos erő, úgy az állam, mint a nép életében állandóan érezteti hatását.

SVAJC — A SZABADSÁG HAZAJA

A Svájci Köztársaság politikai területe kerek 600 év alatt forrott össze. Már a XIII. században megalakult az első szövetség, a Vierwaldstätter országának szövetsége, amit 1291-

Napoleon a svájci szövetségről

A szövetségi köztársaság 25 önálló szövetségi tagból, az úgynevezett kantonokból áll. Svájc jogállam és legjobban jellemzi a minden erőszakosságtól való mentesség. Az igazságszolgáltatása gondosan organizált és minden politikai befolyástól független.

A svájci államszervezet a legeredetibb és legmaradandóbb alkotása a svájci népnek.

Ezt már Bonaparte Napoleon is elismerte, aki 1803-ban a következő kijelentést tette: „Maga a természet jelölte meg Svájc szövetségi államformáját és nem lenne bölcs az, aki ezt meg akarná semmisíteni”.

Svájc 4 millió lakosságából 2.9 németül, 830.000 franciául, 242.000 olaszul és 44.000 rétóromán nyelven beszél. A felületes szemlélőnek ez az együttélés rejtélyesnek tűnhet fel, annál kevésbé a svájciaknak, akik nem győzik hangsúlyozni, hogy a kis ország egysége erősebb, mint a nyelvek és vallások különfélesége.

ÁLLANDÓ HÁBORÚS KÉSZENLET

Svájc történelmének és államfelfogásának különlegessége a legszorosabb összefüggésben áll honvédelmével. A számszerűleg túlsúlyban levő és látszólag technikailag jobban felszerelt ellenségekkel szemben elért katonai tekintélye a múltban nem a véletlen műve volt. Ezt nem csak a svájciak legendás bátorsága és hősiessége magyarázza, de

tétlen magányban és már semmi sem válthatja meg. Ir, egyre ir, egyre hosszabb és egyre komorabb műveket, de nem tud már érintkezést találni az élő irodalommal, ahhoz sincs ereje, hogy művei kiadásáról gondoskodjék. Utódja az irodalmi vezérségekben, Kazinczy Ferenc, tisztelettel közeledik hozzá, de ő visszautasítja: „Te elragadtatással vagy hazádnak nyelve és tudománya iránt: az én vérem már hidegszik...” Tari-menes című regényében leírja önmagát, a mindentől kiábrándult falusi birtokost, egyetlen

ben a legrégebb szövetségi levél is megemlíti. A svájci történelem legérdekesebb hagyatéka, hogy a politikai fejlődés folyamán sohasem törődött a nyelvhatárokkal; a hegy-völgyi kis köztársaságok és város-államok sokkal inkább egymásra voltak utalva, semhogy a különböző nyelvek valaha is problémává válhattak volna.

A svájci államfejlődés titka a szabadság gondolatában rejlik. Ez az állam különleges keveréke a közös és az egyéni érdekeknek. Az egyes ember szabadságából és

a kis államok politikai függetlenségéből alakult ki.

és lett azzá a szövetségi köztársasággá, mint aminek ma látjuk.

Ebben az országban soha semmi fontos dolog nem történt és nem is történik a nép többségének beleegyezése nélkül. Ez magában véve lehetetlenné teszi, hogy az ország sorsa az ország egyetemes akaratától el legyen választva. A svájci demokráciának tulajdonképpen alapja a községek önkormányzata s a demokrácia az egyetlen elképzelhető politikai életformája a svájci népnek.

az ország átgondolt és nagyszerűen kiépített katonai organizációja is.

A szövetség főerőssége az állandó háborús készenlét volt, ami nem lett volna lehetséges az általános véderőkötelezettségnek óségi alapelve nélkül. Nem hiába írta Machiavelli: „Svizzeri, liberissimi e armatissimi”. (A svájciak a legszabadabbak és a legjobban fölfegyverezettek.)

A svájci katonaság 1847 óta semmiféle háboruban nem vett részt. 1870—71-ben, valamint 1914—18-ban távol tartotta magát a háborútól és ezáltal a világháború folyamán — fegyverrel védett semlegességével — teljesíteni tudta azokat a feladatokat, amelyek minden hadviselő fél javára szolgáltak.

Svájc senkit nem veszélyeztet, aki őt békében hagyja.

Semlegessége nem mai keletű. Már 1507-ben, Maximilián császár és I. Ferenc francia király közt dúló háborúban kijelentette semlegességét. De még világosabban kifejezésre juttatta ezt a harmincéves háborúban, amikor leszögezte, hogy „semmiféle háborúba nem akar belekeveredni, ellenben minden körülmények között meg akarja őrizni semlegességét, mert különben hazáját a legnagyobb veszélynek tenné ki”.

Ez Svájc... Ilyen akar maradni. Különleges helyzetében: a nagy alpesi hágók és az európai folyamforrások között ma is.

társasága a császár és tudja, hogy minden tudományával nem bölcsőbb a falusi kupaktanácsnál. Csak az idő váltotta meg. Az utókor ráeszmélt, mit köszönhet a magyar szellem Bessenyeinek; kéziratait rendre kiadják, közlik őket igen sok lelkes diákok és diáklányok saját költségükön, saját munkájukkal. Ifjú szívekben él tovább, ő, a megélemedett hattyu, mely már utolsó óráit érezvén, abból vett fájdalmát hajnalonként bánattal énekelgeti”.

Szerb Antal

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak havonta házhoz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

18—10 és este 10 óra után: 28—11

Svájci cáfolat külföldi célzatos hírekről

Genfből jelentik: Azokkal a célzatos hírekkel kapcsolatban, amelyeket külföldön terjesztettek, a svájci főparancsnokság a következőket közli:

1. Nem felel meg a tényeknek, hogy Nyugat-Svájcban hadianyagot halmoztak fel.
2. A hadvezetőség nem rendelte el egyik város kiürítését sem és nem is ajánlotta.

(Rador.)

— A magyar-német jogviszonyra vonatkozó tárgyalások. Budapestről jelentik: A DNB levelezője jelenti: A kölcsönös jogviszonyra vonatkozó német-magyar tárgyalásokat Budapesten tartják meg. Azoknak a tárgyalásáról van szó, amelyeket tavaly Berlinben kezdtek meg. (Rador.)

— Németország adománya a magyar árvíz-károsultaknak. Budapestről jelentik: A Magyar Nemzet című lap közli, hogy a német kormány 100 ezer márka értékű anyagot ad a magyar árvíz-károsultak számára. (Rador.)

(—) Új vezetés a lugoji betegsegélyző pénztár élén. A közegészségügyi miniszter a lugosi betegsegélyzőpénztár élére új igazgatóságot nevezett ki, amely most tartotta alakuló gyűlését. Elnöknek Jianu Alexandru dr. vegésmérnököt, alelnöknek Popescu Romulus kereskedelmi alkalmazottat választották meg. Az igazgatóság tagjai Turcu Nicolae, Traian Iosif, valamint Stan Pavel a munkaadók, Klesch András és Robnic Ioan a munkások részéről. Póttagok Pucerea Cornel, Panga Petru, Bucin Constantin, Serban Traian, Radu Ion, Golopenta Ion és Marianov Mihály.

(—) Az önkéntes mentők működése. Április hónapban az önkéntes temesvári mentők 101 esetben nyújtottak első segélyt, ebből 9 volt az öngyilkosság. Ezenkívül 247 esetben végeztek betegszállítását és 257 esetben teljesítettek mozgó őrseget. Áprilisban összesen 615 esetben vonultak ki. Ebben az évben 2746, a társulat fennállásának óta pedig 213.028 esetben teljesítettek szolgálatot.

(—) Newyorki egyetemi tanár előadása Amerikáról. Clark Charles, a newyorki City College tanára, tegnap délelőtt a városi színházban zsufolt nézőtér előtt előadást tartott. A nézőtér helyet foglalt Marta Alexandru dr. királyi helytartó és számos más előkelőség is. Evutianu Sabin tanügyi vezérfelügyelő mutatta be a közönségnek az előadót, aki már tizenegy tanulmányutast tett Romániában és tapasztalatait több könyvben megírta. Clark tanár ezután megtartotta előadását, amelyben ismertette Amerika gyarmatosítását, majd az Egyesült Államok függetlenségi mozgalmát, alkotmányát és szövetségi szervezetét. Az érdekes előadás után Marta Alexandru dr. királyi helytartó a helytartóság palotájában Clark tanár tiszteletére ebédet adott.

(—) Eljegyzés. Kellner Lili és Havas György vegésmérnök jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

(—) A magántisztviselők céhének közgyűlése. A temesi királyi helytartóság magántisztviselőinek a céhe május 25-én, szombaton rendkívüli közgyűlést tart a céh székhelyén. A közgyűlésen többek között megválasztják az új vezetőséget és ezen a közgyűlésen csak azok a tagok vehetnek részt, akik ez év április 30-ig iratkoztak be a céhbe és akik az április havi tagsági díjat május 18-ig befizették. Akik a közgyűlésen nem vesznek részt, csak személyre szóló meghatalmazások útján képviselhetik magukat. Amennyiben a közgyűlés nem lesz határozatképes, úgy azt másnap, vasárnap tartják meg.

Nyolcvan lei egy kiló borjúhús

A drágasági hullám minden hatósági intézkedés ellenére egyre nagyobb méreteket ölt és a polgári háztartás a mai hetipiaci árak mellett képtelen a legszolidabb igények kielégítéséről is gondoskodni. Ott tartunk, hogy a háziasszony, marhahús hiányában, nyolcvan leit kénytelen fizetni a borjúhús kilójáért. A csont nélküli borjúhúsert kérik ezt a fantasztikus árat, míg a borjú többi része is 56—64 leibe kerül kilónként. A régebbi normális árakhoz képest ez tehát közel száz százalékos drágulás. De a hetipiác többi áruja is még mindig olyan drága, hogy egy szolidabb anyagi viszonyok között élő családnak a napi táplálkozás hovatovább a legsúlyosabb probléma lesz.

Bánati Szanaatórium

Timisoara, III., Str. Odobescu 3. Tel.: 23—46
Mindenféle betegek, kivéve ragályos és elmebetegek felvételnek kezelésre és operációra

Németország nem kért csapatátzállítási engedélyt Svédországtól

Stockholmból jelentik: A svéd külügyminisztérium megcáfolja azokat a híreket, amelyek szerint Németország azt követelte volna Svédországtól, hogy adjon engedélyt csapatoknak és lőszernek Narvikba való szállítására.

(—) Tilos a repülőtéren átjárni. A temesvári repülőtér parancsnoka közli, hogy május 25-től, szombattól, kezdve a repülőtéren tilos bárkinek keresztülmenni. Az ez ellen vétőket ötszáz leitól kétezer leig terjedő pénzbüntetéssel sújtják, amihez esetleg még három napi fogház is járulhat. A repülőtéren keresztülhaladóknak az őket érő esetleges balesetekért maguk felelősek.

(—) Belefult a pocsolóába. Zsebely közelében egy pocsolóában negyven-negyvenöt éves férfi holttestét találták. Valószínű, hogy mámoros állapotban esett a pocsolóába és ott halálát lelta. Személyazonosságát még nem állapították meg.

(—) Alaptalan féltékenységből halál. Megírtuk, hogy Magyarországon Ilion György ötvenkilenc éves gazda agyonlőtte magát, mert féltékeny volt a feleségére. A vizsgálat megállapította, hogy a gazdának semmi oka nem volt féltékenykedni és így halála mélységes részvétet keltett.

(—) Kamarazongora és Kultúrpalota. A temesvári kamarazongoraszócska, Freund Leó, Suciu János, Erdély dr., Brandeisz és Gorianz, második kamarazongorajűket május hó 30-án rendezik a városi Kultúrpalotában (volt Ferdinand szálló) nagytermében. A múlt év december 18-iki első kamarazongoraversenye általános sikere után jogosult a temesvári zenekedvelő közönség érdeklődése a második, május 30-iki kamarazongora-hegedű-gordonka hármasa (B-dúr Op. 99) és Cesar Franck monumentális zongoraötöse kerül bemutatásra. A kamarazongorák közreműködik Humita Secoan úrhölgy, a nagy kultúrájú koncerténekesnő is, Grétry, Bizet és Rossini szerzemények interpretálásával.

CORSO mozi

Ho'nap bemutató előadása

Az élet komédiása

című filmnek, melynek főszerepeit NORMA SHEARER és CLARC GABLE, a filmművészet kitünőségei játsszák. A film Sjerwood hasonló című színdarabja után készült és elnyerte a legnagyobb amerikai filmdíjat. — Ugyanezt a díjat eddig csak Az édes anyaföld, Emberek fehérben és Árvis Indiában című filmek nyerték el.

Ma utoljára:

Graham Bell élete

Paramount hirdó: Oslo megszállása — a lakosság menekülése. Délután 3 órakor 18 leies helyárak

LEGUJABB SPORT

Magyarország B—Nyugati Liga válogatott 2:1 (1:1)

Nemzetközi mérkőzés Temesvárott. Magyarországi B-csapat kedden délután Temesvárott a Nyugati Liga együttesével mérte össze erejét és izgalmas játék után sikerült a győzelmet megszereznie. A csapatok a következő összeállításban játszottak:

Magyarország B.: Tóth (Szeged FC) — Kiss (Hungária), Gazdag (DVSC) — Szűcs (Törekvés), Marosi (Szeged FC), Szódy (BSZKRT) — Váradi (Törekvés), Nagy (Szolnoki MÁV), Szendrődy (Elektromos), Kiszely (Ferenváros), Tóth (Újpest).

Nyugati Liga: Pavlovici — Slivac, Chiroiu (Gerber) — Simatoc, Kotormány, Szaniszló II. — Bindea, Beke, Marksteiner, Gál, Dobay.

A két csapat valamivel fél 6 után futott ki a pályára, előbb a magyar, majd a román csapat üdvözölte a közönséget. Az üdvözlő beszédek elhangzása és a zászló átadása után a román csapat indítja el a játékot. Az első tíz percben változatos játék alakult ki. Kotormány jó labdát ad Bekének, aki ügyes csellel Bindeának továbbítja. A gyors temesvári szél az ötös sarkáról megszerezte a vezetést. (0:1). Az első negyed órában Slivat és Simatoc közös erővel akadályozzák meg a kitűnően játszó Tóthot abban, hogy egyenlítsen. Az egyik előre adott labdát Szaniszló II. kézzel akasztja meg. A szabadrugás a román kapu elé viszi a labdát, Slivat fejét surolja a labda, amely Tóthoz, a magyar csapat szélsőjéhez kerül. Tovább adja Nagyhoz, akinek sikerült az egyenlítő gólt megszereznie. (1:1). Kiszely hatalmas bombalövéseivel alaposan próbára teszi Pavloviciot, aki jól véd. Marksteiner egyedül tör kapura és öt lépésről emberbe lövi a labdát, végül Tóth megfogta. Marsteiner és Gál, az Eletrica játékosai kétszer egymásután eltalálták a kapufát. Az egyik magyar támadásánál Chiroiu kézzel fogja meg a száguldó Vá-

radit, amiért szabadrugás jár. Ebből azonban nem lett semmi. Az első féldíó utolsó perceiben Bindea veszedelmesen száguld a magyar kapu felé. Tóth felismeri a veszélyt és vakmerően ráveti magát a labdára.

Szünet után a magyar csapat van inkább frontban és simán gördülnek a támadások. Az első féldíóben inkább Tóth játszott jobban, de szünet után Váradi is egészen szépen feljavult. A 10-ik percben Szendrődytől kapott labdát, amelyet védhetetlenül a hálóba továbbított. (2:1). Chiroiu helyett Gerber, a CAMT hátvédje jött be, aki nagyszerűen megállja a helyét. Kiszely az egyik összefutásnál lesérült és néhány percig a pálya szélén élesztgetik. Sántikálva visszatér és továbbra is veszélyes lövésekkel foglalkoztatja Pavloviciot. Szendrődy egyedül tör a kapura, de lövését a temesvári kapus fogja. Az utolsó negyed órában inkább a magyar csapat volt fölényben, de az egyik ellentámadásnál Marksteiner fejét Tóth csak sarokra tudja menteni. Az egymásután elért két sarokrugást a román csapat nem tudta kihasználni. Este a két csapat vezetői és a játékosok közös vacsorán vettek részt, a Nyugati Liga vezetősége látta vendégül a magyar és román csapat tagjait.

Chinezu'-Pipensia 4:1 (4:1)

A két csapat a nemzetközi mérkőzés előtt mérte össze erejét és annak során a Chinezu jobban és lelkesebben játszó együttese biztosan győzött A osztályos ellenfele ellen. A győztes csapat góljait Kovács (2), Malita és Theirjung szerezték, míg a Ripensia részéről Hass volt eredményes, aki 11-es büntetésből érte el a gólt.

Elsikkasztották a Belgrádban őrzött cári kincsek egy részét

Számos orosz emigránst letartóztattak

Belgrádból írják: A „cári kincseit“, amelyeket ezen a néven őriznek Belgrádban a cári birodalom összeomlása óta, olyan titokzatos légkör veszi körül, mint a nibelungok kincsét.

A kincs egy hajórakományt kitevő arany- és ezüsttárgyakból, drágakövekből, múzeumi tárgyakból, okmányokból, díszkardokból, zászlókból és más többé-kevésbé értékes tárgyakból áll, amelyeket az ellenforradalmi Wrangel-hadsereg összeomlása után egy orosz teherhajón hoztak Kotor adriai kikötőbe, majd Belgrád fellegrárába, a Kalimegdánba szállították.

A „cári kincsei“ természetesen nem csupán a cári család vagyonából kerültek ki, hanem mindazokból az értékekből, amelyeket sietve összeszedtek a fehér-hadsereg menekülő tisztjei.

Előbb egy orosz-jugoszláv izottságot alakítottak a kincsek őrzésére és a valódi tulajdonosok felkutatására, ez az utóbbi munka azonban nagyon nehéznek bizonyult, mert sok szélhámos is jelentkezett a kincsek tulajdonosa gyanánt,

Később az egész ügyet háromtagú teljesen orosz bizottságra bízta, akik valamennyien emigránsok voltak.

Később a belgrádi rendőrség egyre-másra kapta a feljelentéseket, hogy a „cári kincsek“ őrzői hűtlenül kezelik hivatalukat, mert egyes tárgyakat illetékteleneknek szolgáltatnak ki és egy kis megvesztegetés ellenében elismerik azok tulajdonjogát bizonyíték nélkül is.

A bizottság egyik tagja, a rosztovi ellenkormány volt minisztere, időközben meghalt, a két másik tagot pedig: Kvazinszki volt dumaképviselőt és Peszelj volt pénzügyi hivatalnokot a belgrádi rendőrség letartóztatta és a bíróság mindkettőjüket elítélte. Azóta börtönben ülnek, most azonban a semmitőszék újrafelvételt rendelt el a bűnyügyben, mert olyan okmányok kerültek felszínre, amelyek ebben a nagyszabású szélhámoságban a Franciaországban élő orosz emigráció vezetőire is kétes fényt vetnek.

— **Lemondott a nemzetgazdasági minisztérium vezértitkára.** Bucurestiből jelentik: Martinescu Traian, a nemzetgazdasági minisztérium vezértitkára lemondott állásáról. Cancicov Mircea miniszter elfogadta a lemondást.

— **Éhségstrájkban meghalt bandavezér.** Brailából jelentik: Racaru Costica ismert bandavezér 35 napi éhségstrájk után meghalt.

— **A propagandaügyi minisztérium volt igazgatója a bíróság előtt.** Bucurestiből jelentik: A bucurestii táblabíróság mellett működő vagyonellenőrző bizottság hétfőn tárgyalta Alboteanu Victor, a propagandaügyi minisztérium volt igazgatójának vagyonellenőrzési ügyét. Ismeretes, hogy Alboteanut sikkasztás vádjával letartóztatták és a propagandaügyi minisztérium mint magánvádló volt igazgató hatalmas értékű vagyona eredetének felülvizsgálását. A bizottság mindkét félnek megengedte a bizonyítási eljárást és június 1-re új tárgyalást tűzött ki.

— **Rendezik a köztisztviselők fizetését.** Bucurestiből jelentik. A köztisztviselők szabályzatának és a fizetések összhangba hozatalának törvényjavaslatát a szakközvetítő elkészítette és a hét folyamán az illetékes kormánykörök elé terjeszti.

(—) **Junius közepén választják meg a timisoarai görög keleti püspököt.** A görög keleti román egyház szinódusa június 10. után ül össze, hogy választás útján betöltse az üresedésben levő püspöki székeket. Akkor választják meg a temesvári görög keleti egyházmegye első püspökét, a husii püspököt és a csernovici érseket is.

A Thalia

heti műsora

Szerda délután 4 órakor:

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR

(Gyermekek előadás olcsó helyárrakkal)

Szerda este 9 órakor:

BOMBAÜZLET

Csütörtök este 9 órakor:

Pozsonyi lakodalom

Péntek este 9 órakor:

HÁROM A KISLÁNY

Szombat délután 5 órakor:

ARANYMADÁR

(Olcsó helyárrakkal.)

Szombat este 9 órakor:

HANDABANDA

Vasárnap délután 6 órakor:

HÁROM A KISLÁNY

Vasárnap este 9 órakor:

P.ROS BUGYELLÁRIS

(A legszebb Csepregy-népszimű felújítása.)

— **Nagy tüz Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: Hatalmas tüz keletkezett a Colentina-sétányon lévő volt Halberstad malom helyiségében, ahol tizenkét olajraktár volt, valamint gabona és rongykészlet. A rendőrség megindította a vizsgálatot. A kár jelentős.

— **Gaida lapját elkobozták Jugoszláviában.** Belgrádból jelenti a Rador: A Giornale d'Italia vasárnapi számát egész Jugoszláviában elkobozták Gaida cikke miatt, amely Olaszország földközi-tengeri érdekeiről szól és arra emlékeztet, hogy mit végeztek a régi rómaiak Máltában.

— **Ellenőrzik, hogy a vállalatok a szállítási költség után leróják-e a forgalmi adót?** A pénzügyminisztérium 23.548—1940 szám alatt körrendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz a forgalmiadó törvény 4-ik szakaszának szigorú alkalmazására. Ennek értelmében a forgalmiadót a számlázási érték után kell fizetni, a számlázási érték alatt pedig az eladott áru teljes forgalmi értéke értendő, amelyben feltétlenül benne van a csomagolás, a fogyasztási illeték, a szállítási költségek, valamint mindazok az illetékek és adók, amelyek a végső számlázási összeget növelik. A minisztérium megállapítása szerint azonban egyes vállalatok nem írják be a számlába a szállítási költséget is, hogy ilyen módon alacsonyabb forgalmi adót fizessenek. A minisztérium a legszigorúbb ellenőrzésre utasítja a pénzügyigazgatóságok közegeit és felszólítja őket, hogy vizsgálják felül a gyárak üzleti könyveit is, annak megállapítása végett, hogy a számlában fel nem tüntetett szállítási költségekkel nem terhelik-e meg utólag a vevőt. Azokban az esetekben, amikor a vállalatok nem a fenti rendelkezés szellemében jártak el, kihágási jegyzőkönyvet kell felvenni ellenük.

(—) **Ügyvédi körökből.** Windbacher György zombolyai ügyvéd hosszabb távollét után ismét maga vezeti irodáját.

(—) **Női zarándoklat Máriaradnára.** Az ur-nők Mária-kongregációja június hónap 18. napján zarándoklatot rendez Máriaradnára. Jelentkezni lehet a belvárosi Missio-üzletnek a püspöki palota földszintjén levő helyiségében.

(—) **A Magyar Népközösség szervezkedő gyűlései.** A Magyar Népközösség bányászati központja az illetékes hatóságoktól a következő szervezkedő közgyűlések tartására kapott engedélyt: Blaskovics-telep május 25-én, szombaton este hat órakor a Szlavik-féle vendéglőben, Józsefváros június 2-án délelőtt tizenegy órakor a Magyar Házban, Róna június 2-án este hat órakor az Illés-féle vendéglőben, Belváros június 9-én délelőtt tizenegy órakor a Magyar Házban.

(—) **A katonai szolgálatot teljesítőknél is kell lakbérleti szerződést kötni.** Az a körülmény, hogy valamely lakás főbérlője katonai szolgálatot teljesít, nem mentesíti a törvényes illetékezés alá eső lakbérleti szerződés megkötése alól. A szerződést helyettesíti, vagy más megbízottja is aláírhatja. Ugyanakkor nincsen felmentve a hadbavonult a lakbér fizetése alól. Amennyiben a fizetés teljesítésével erre való hivatkozással elmarad, azt hazatérése után pótlólag köteles teljesíteni.

(—) **Születések.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Heni Rozália, Schipek Jenő László, Nyári Etelka, Dobos Emma, Gáspár Márta, Plecek Ingeborg Juliána, Craciun Stella, Juhász Zoltán, Corsa Ioan, Lazarescu Cosmina Elena, Fuchs Rudolf Horst.

Az egyiptomi orvosságok

Az egyiptomi ásatások sok érdekes adatot és emléket hoznak felszínre ennek a rég letűnt népnek rejtélyes életéből. Biztos adataink vannak arról, hogy ez a nép már Krisztus előtt sok évszázaddal igen magas fejlődési fokot ért el. Elsősorban a királysírok hatalmas kötömbökből álló piramisai tölthetnek el csodálattal bennünket, hiszen ezek a világ legcsodálatosabb építészeti remekművei.

Legjobban a piramisokban talált sokszor alig kibetűzhető írásemlékek, a papirusok vetnek világot a régi egyiptomi nép életére. Különösen érdekesek azok a papirusok, amelyek a régi egyiptomiak orvosságairól és gyógymódjairól számolnak be.

Az általunk ismert legrégebbi papirus, amely ezzel foglalkozik, 1889-ben Kahunban az Illahun-i piramisban, egy régi város romjai közelében találták. Ez a papirus, amely körülbelül Krisztus előtt 1850-ből származik, néhány orvosi receptet tartalmaz, amely gyógyítás céljából füveket, datolyát, hagymát, sört, tejet, olajat és mézet ajánl.

A legérdekesebb papirus az Ebers-féle, amely körülbelül Krisztus előtt 1500-ból származik és olyan recepteket tartalmaz, amelyeket valószínűleg már régebben is ismertek. Körülbelül 700 anyagot tartalmaz a recept, amely azt mutatja, hogy az egyiptomiak nagy rendszerességgel jártak el receptjeik összeállításánál.

Az egyiptomiak ideje óta nagymértékben emelkedett a megismert különböző gyógyszerek száma. Mégis a gyógyítás terén talán legnagyobb felfedezésnek a kinarinda gyógyító hatásának 1630-ban történt felfedezése tekinthető, amellyel hatalmas eszközt kapott az emberiség a rettegett malária elleni küzdelemre. A malária ellen annak idején hiábavaló volt az egyiptomiak minden orvossága is.

A múlt század óta, amikor a kininnek a kina cserjéből nyert kivonatát gyógyítási célokra felfedezték, hatalmas gyógyító eszközzé vált ez a tropikus és szubtropikus országokban.

A legutóbbi időben a kinin fontos szerepe még inkább előtérbe nyomult, mint ezt a Népszövetség Malária Bizottságának jelentései is megállapítják. A jelentések szerint a legalkalmasabb kezelés, a mellyel a malária ellen védekezni lehet, 5—7 napig 1—1.3 gram kinin napi adagolása; ugyanezzel az eljárással kezelhetők a visszaesők is. Megelőzőként napi 0.4 gram kinint ajánl a bizottság a maláriaveszély hónapjai alatt.

(—) **A pesti kutyaszépségek és kutyadaliák felvonulásáról** ír rendkívül érdekes illusztrált cikket a Délibáb legújabb száma. Képes színházi riportok, kullisszamögötti pletykák, magyar írók kitűnő novellái, gazdag filmrovat, humor, szépségápolás, rejtvény, tőkéletes képes heti rádióműsor és rengeteg szébb-nél-szebb kép teszik páratlanul népszerűvé a legszebb és legolcsóbb képes színházi hetilapot.

(—) **Már a cowboyok sem valódiak?** Egy magyar tengerészkapitány Mexikóba került, ahol érdekes élményei közepette egy tanyán kötött ki. Összebarátkozott a vadlovakat idomító mexikói csikósokkal, akikről azonban kiderült, hogy hol orvosdoktor, hol milliomos. Erről a furcsa életéről számol be a Tolnai Világlapja legújabb számában, ahol ezenfelül Márai Sándor pompás londoni életképét, Tápay Szabó László dr. megkapó pandurvilágbeli történetét, Gaál István professzor nagyszerű természetudományi koholmány-leleplezéseit olvassuk. A hét kimagasló eseményeit több, mint ötven izgalmasan érdekes képben mutatja be a legnépszerűbb magyar képeslap, amely ezenkívül gazdag szépirodalmi és rejtvényrovatot, számos cikket és népszerű közleményt tartalmaz.

(—) **Halálozások.** Meghaltak: Wagner Katalin öt éves, Józsa Ferenc hatvanhárom éves bognár, Hauschild Teréz született Bies nyolcvanhat éves, Bus Péter ötvennégy éves munkás, Göncz Margit született Tari ötvenhárom éves, Junghans Karolin született Schneider ötvenegy éves, Edlmayer János hatvanhat éves munkás.

Az angol sajtó nyíltan feltárja a norvégiai expedíció balsikerének okait

Tájékozatlanság, tudatlanság és hiányos felszerelés okozta az expedíció balsikerét

Londonból írják. Az angol lapok most részletes tudósításokban közlik a Norvégiából visszatért expedíciós haderő tisztjeinek érdekes beszámolóit a norvégiai kudarc részleteiről és kulisszatitkairól. A Daily Telegraph tudósítójának az andalsnesi expedícióban részt vett tisztek elmondották a Gudbrand-völgyben lefolyt harcok izgalmas részleteit.

Amikor április 18-án az egyik angol hadosztály kihajózott Andalsnesben, a százötven mérföldnyire lévő Lillehammer városa felé irányították őket, ahol a norvégok kétségbeesett helyzetben voltak. Noha az angol hadosztályt tulajdonképpen csak Andalsnes védelmére szánták, hirtelen elhatározással a norvégok megsegítésére küldték őket és

ez a csapatmozdulat mentette meg a norvég koronát

és a norvég kormányt az elfogatástól.

Az angol hadosztálynak a Gudbrand-völgyben német ejtőernyősökkel kellett megküzdenie.

KALAND AZ ALAGUTBAN

Amikor az angolok Lillehammerhez értek, a norvégek, akiknek nem volt tűzérsgük és elegendő gépfegyverük, kénytelenek voltak visszavonulni. A front tarthatatlan volt és az angolok is kénytelenek voltak visszahúzódní a német légitámadások elől. Az angolok Kvam községe felé átvették a norvégektől a völgy védelmét, légharító ágyúkkal is rendelkeztek, de a németek nagyobb kaliberű ágyúit elhallgattatták légharító ütegeiket. A németek sorozatos légitámadásokat intéztek Dombaas és Andalsnes ellen. Az angolok Dombaas felé vonultak vissza, ahol hetvenöt milliméteres norvég ágyúkat kaptak és elmentáadásuk során visszavonulásra kényszerítették az ellenséget. De ekkor már az angolok sem tudták tartani a völgyet és Dombaasban bevagonirozták a hadosztályt. A norvégek keserű csalódásuk ellenére is segítettek a visszavonulásban. Szabotázs vagy bombázás következtében Dombaastól néhány mérföldnyire nyugatra a vonat kisiklott, a mozdonyvezetők életüket vesztették és a hadosztálynak 17 mérföldet kellett gyalogolnia, amíg elértek egy alagutat. Itt egynapig rejtőztek, mielőtt a német repülőök keresték őket és noha a bombázás következtében több katona elhagyta az alagutat, a német repülőök nem vették őket észre. Másnap éjszaka Andalsnesből vonat jött értük és a fjordba szállította a hadosztályt. Az utászok hidak, utak robbantásával tartóztatták fel a németeket és amikor dinamitjuk kifogyott,

tengeralattjárók ellen használt mély-tengeri bombákkal robbantották fel a további hidakat.

AZ ARULÓ SIPJEL

A Gudbrand völgyi visszavonulást kétezer főnyi angol utóvéd fedezte, amely egy norvég mozdonyvezető meggondolatlansága miatt majdnem végzetes helyzetbe került. Az angol utóvéd könnyű fegyverekkel harcolt a jól felszerelt osztrák csapatok ellen. Rosta Gorge községe felé robbantották a hidat, hogy késleltessék a német előnyomulást, majd pedig vonaton folytatták útjukat. Amikor a Vilma községe felé az alagút ismét bevagonirozták őket és egy szakasz katona az alagút bejárata előtt harcba bocsátkozott az előnyomuló németekkel, az alagút túlsó végén a mozdonyvezető fűttségével adott jelt a vonat indulására. A norvég mozdonyvezető szörnyzettségből elfelejtette, hogy háborúban van, azt hitte, hogy menetrend szerinti vonatot vezet és

a sípólással elárulta az ellenségnek, hogy a csapat zöme vonaton távozik a hadszíntérről.

A németek fokozták a támadás erejét, mielőtt az angol utóvéd felkapaszkodott a vonatra és heves tüzelés közben elindult.

MENEKÜLÉS HALASZHAJÓN

Izgalmas kalandban volt része annak a kilenc angol katonának is, aki a napokban érkezett vissza Angliába egy norvég halászhajón.

Egy százfőnyi angol csapat tizenöt katonája a hegyek között elszakadt a száztól és a tengerpart felé keresett utat. Miután nem volt sem térképük, sem iránytűjük, éjszaka meneteltek az északi sarkcsillag irányában. Csakhamar felfedezték, hogy két oldalról német csapatok követik őket, amelyek egy faluban majdnem mindnyájukat elfogták. Florónál a németekkel egyidőben érték el a tengerpartot és hogy elkerüljék az elfogatást, parasztruhát szereztek és abban jártak a németek között. A kikötőben találtak egy norvég hadnaggyal, aki közölte velük, hogy

a németek lefoglaltak egy norvég halászhajót, amelyet elfoglalhatnának.

Kilenc angol katona több norvéggel együtt vállalkozott a feladatra. A hajót megszerezték, egy norvég hadnaggyot kapitánynak választottak és tájékozódási érzékükre bízva magukat, elindultak Anglia felé. Rádiójuk sem működött, hogy így szerezzenek tájékozódást angol kikötőtől.

Egy északangliai kikötőbe két másik halászhajó is érkezett Norvégiából. Az egyikben négy norvég és egy angol tengerészhadnaggy, a másikon két norvég fiatalember menekült.

Átalányösszegben akarják fizetni a fogyasztási illetéket az acetgyárosok

A romániai acetgyárosok Bucurestiben szindikátust alakítottak szakmai érdekeik hathatósaabb biztosítása céljából. A Szövetség elnökevé Ican Petre mérnököt, alelnökeinek pedig dr. Mandel N. vegyész és Puskás Albert mérnököt választották meg. Az igazgató-választmány tagjai: Czel Frigyes, Hensu G., Kohn Márton, Léb Ödön, Satinover N., Stein A., Boghici és Chiriac. Az ország acetgyárainak több, mint 75 százaléka csatlakozott a szövetséghez, amelynek vezetősége tárgyalásokat kezdett a pénzügyminisztériummal az április 1-én életbeléptetett új fogyasztási adók átalányösszegben történő fizetésére. A szövetség keretében akarják megoldani az acetgyárak az eladási árak egységes szabályozásának és emelésének kérdését is. A szövetség emlékiratot intézett a nemzetgazdasági minisztériumhoz, amelyben rámutatnak arra, hogy az acet ára a háború kitörése óta alig 5 százalékkal emelkedett, ugyanakkor, amidőn a gyártáshoz használt bor, erjesztő anyagok és a szállításhoz szükséges üvegek és hordók ára 20—30 százalékos emelkedést mutat. Az emlékirat hangsúlyozta, hogy az acetgyártás így majdnem teljesen elvesztette rentabilitását és kéri a kormány hozzájárulását a jelenlegi áraknak legalább 20 százalékos emeléséhez. Az áremelés engedélyezése ügyében a nemzetgazdasági minisztérium, illetőleg a Legfőbb Kartellbizottság még nem döntött.

— **Élőállat és állati termékek piaca. Banatban:** Paraszmarha 19—21, exportmarha 22—23, gyárban hizott marha 23—24, bornyú 30—32, sertés (120 kg-on alul) 35—36, sertés (120 kg-on felül) 35—36, mangalica 37—38, angol sertések 37—38, zsírsertés 45—46, bárnyú 22—23, juh 10—12, ló (mészárosoknak) 14—16, sertézsőr 60—62, háj 58—60. **Kolozsvárt:** Paraszmarha 16—18, expormarha 21—23, hizalt marha 23—25, soványsertés 34—36, hizott sertés 38—40, mangalica 39—41, szalonnasertés 44—46, ló 7—8, sertézsőr 58. **Brassóban:** Paraszmarha 17—19, exportmarha 20—24, hizalt marha 20—24, bornyú 28—30, soványsertés 35—37, hizottsertés 37—38, szalonnasertés 47, disznózsír 56, olvasztott háj 60. (A mezőgazdasági minisztérium jelentése.)

— **Százmilliókra menő textilárú jön az országba.** A textilárúban az áremelkedés már hetekkel ezelőtt megállott, újabban pedig az árak lassú csökkenését tapasztalhatni. Ez az olcsóbbodás ugyan egyelőre inkább a nagyban kereskedelemben érezteti hatását, de lassankint áttérjed a fogyasztóközönység vásárlásaira is. Az utóbbi időben a külkereskedelmi minisztérium százmilliókra rugó textilanyag behozatalára adott engedélyt az egyes gyáraknak. Ezek a behozatali engedélyek főleg Angliára, Olaszországra, Egyiptomra, Törökországra és Japánra szólnak. Kiseb mértékben Németországra. Amennyiben a nyersanyagbehozatal elé a világpolitikai események váratlan akadályt nem gördítenek, számítani lehet arra, hogy a textilárú olcsóbbodási folyamán tartós lesz és nem fogja újabb drágasági hullám felváltani.

— **A vámirodák is aláírhatják a sárga behozatali őrlelapokat.** A vámhivatalokhoz 3875—1940. sz. alatt rendelkezés érkezett a vámvezérigazgatóságtól, amely közli, hogy a D. C. jelzésű sárga színű behozatali őrlelapokat, amelyeket az importőrök a behozatali nyilatkozattal egyidejűleg nyújtanak be, a meghatalmazott vámirodák is aláírhatják, tekintettel arra, hogy ezek a vállalatok a törvény értelmében a behozatali cégek megbízottai. Az importőr, vagy ennek külön meghatalmazottja személyes aláírását csak abban az esetben kell kérni, ha a behozatali eljárást nem vámiroda révén bonyolítják le. Ilyen esetekben a meghatalmazottnak hiteles meghatalmazási levelet kell bemutatnia.

— **Fonalgyárak és textilüzemek pereskedése.** A fonalgárak és a kolozsvári textilgyárak között sorozatos perekre került a sor amiatt, hogy a fonalárak emelkedése idején a fonalgárak és nagykereskedők egyrésze megtagadta a kolozsvári textilgyárak által lekötött fonalmennyiségek leszállítását. Amint értesültünk, e perek egy részét visszavonták, mivel a perek között peren kívüli megegyezés jött létre.

— **Felkészülés az idei gyümölcsértékesítésre.** A mezőgazdasági minisztérium úgy intézkedett, hogy ezen a nyáron újabb négy gyümölcsüzgyárat állítsanak fel és nyolc konzervgyárat, amely a szárazfőzelékek eltételével fog foglalkozni. Üzembe helyeznek minden gyümölcsüzgyárat, hogy ezek segítségével biztosítsák a gyümölcs-termés jó áron való értékesítését.

KÖZGAZDASÁG

Megalakul a Magyar Iparosok Országos Szövetségének banati osztálya

Teleki Adám gróf képviselő, a Magyar Iparosok Országos Szövetségének elnöke Temesvárott tartózkodott, hogy a szövetség bányásági osztályának megalakítása érdekében tárgyalásokat folytasson.

— Megbeszélést folytattam — mondotta a Déli Hírlap munkatársának — Szappanos Gyulával, szövetségünk országos vezetőségének tagjával, aki a bányásági osztály szervezési előmunkálataira megbízást kapott. Megtudtam tőle, hogy Temesvárott eddig már hatvan magyar iparos jelentkezett a szövetségbe való belépésre és az alakuló gyűlésig még legalább ennyinek a jelentkezése várható. Bizonyosra vesziük, hogy a tagok nagyszámú jelentkezése voltaképpen csak az alakuló közgyűlés után fog megindulni. Számítunk rá, hogy Temesvárott és a Bányában körülbelül három-négyszáz iparos lép be a Magyar Iparosok Országos Szövetségének osztályába. Az alakuló közgyűlést, amelyen magam fogok előkölni és ez alkalommal részletesen kifejtem az iparosok szövetségének céljait és működési feladatait, június közepe táján tartjuk meg.

Teleki Adám gróf képviselő temesvári látogatásának második célja volt, hogy mint a Magyar Népközösség országos tanácsának tagja, érintkezést keressen a bányásági népközösségi ve-

zetőkkel. Megbeszélést folytatott Kakuk János dr. bányásági elnökkel, továbbá a bányásági elnöki tanács több tagjával, valamint a lugosi és oravicai tagozatok megbízottjaival.

— **ISMÉT MEGAKADTAK A MEZEI MUNKÁK.** Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések arról számolnak be, hogy az esőe időjárás következtében a mezei munkák ismét megakadtak. Takarmányozási célokra alkalmas tengerit június elseje után is fognak vetni. A vetések fejlődése a hűvös, hideg idő miatt nagyon visszamaradt és sok helyen elgazosodtak. A búzát a rozsdá veszélye fenyegeti.

— **A banati gabonaárak.** A temesvári piacon a gabonaárak a következők: Búza 600 lei, tengeri 580, zab 600, tökmag 1500, napraforgómag 850 lei. Az árak lemorzsolódnak, a piac csendes, üzletkötés alig van.

— **Június 1-ig tart az erdőirtás.** Bucurestiből jelentik: Az őszi és téli tűzifaszükséglet minél nagyobb mértékű fedezésének biztosítása céljából a földművelésügyi minisztérium június elsejéig hosszabbította meg az erdőirtási munkálatok határidejét.

Színház

Nagysikerű operettek élénkitik a Thalia e heti műsorát

A Thalia operettegyüttese kedden este a Bombaüzlet című újdonságot mutatta be és a közönség kacagása kísérte az ötletes szöveget és a pompás jeleneteket. Vadasi — Illiczky — Fehér darabja mulatságos és a képek hosszú sora egyre kedvesebb színpadi helyzeteket teremt. Gróf László rendezői ötletei ezuttal is eredetileg hoztak, a zenekar Stefánidesz karmester vezénylete alatt szintén megfelelt feladatának. Krémer Mancsi, Czopán Flóri, Bázsa Éva, Rajnay Elly, Ditrói Béla, Fülöp Sándor, Csóka József, Szendrey Mihály, Borovszky Oszkár, Kozma Gyula és a többiek is teljes erővel jeleskedtek a siker érdekében. A darabot ma, szerdán este az együttes megismétli.

A színház gazdag műsorán holnap, csütörtökön este ismét szerepel a páratlan sikert aratott Pozsonyi lakodalom című operettegyüttes. A legutóbbi előadás annyira zsúfolt házak előtt folyt le, hogy több százan kénytelenek voltak jegy nélkül távozni a pénztártól és ezért tűzte ki csütörtök estére a színház újra ezt a kivételes sikerű operettet.

Pénteken este a klasszikus operettirodalom legszébb alkotásainak egyikét, a Három a kislányt újítja fel a színház, Schubert szerepében Kallós Józseffel, a kitűnő tenoristával. A Három a kislány a legszebb

zenei szórakozás, mert a darab a halhatatlan zeneköltő életének egyik legkedvesebb epizódjáról szól és az operettben megszólalnak a legszebb Schubert melódiák. Elsőrendű szereposztásban, stílusos rendezésben kerül színre ez az operett és kétségtelen, hogy a Thalia tavaszi ciklusának egyik legjobbat emlegetett előadása lesz. Vasárnap délután szerepel újra műsoron a Három a kislány.

HETI MŰSOR:

Május 22. szerdán délután 4 órákor: Dörmögő Dömötör (Gyermekeledadás olcsó helyárrakkal).

Május 22. este 9 órákor: Bombaüzlet.

Május 23. csütörtök este 9 órákor: Pozsonyi lakodalom.

Május 24. péntek este 9 órákor: Három a kislány. (A legszebb Schubert-operett felújítása.)

Május 25. szombat délután 5 órákor: Aranymadár. (Olcsó helyárrakkal.)

Május 25. szombat este 9 órákor: Handabanda.

Május 26. vasárnap délután 6 órákor: Három a kislány.

Május 26. este 9 órákor: Piros bugyelláris. (Csepregy Ferenc legszebb népszínműve.)

SPORT

Münchenben vasárnap tartották meg 100 ezer néző előtt a szokásos 25 km-es „városos keresztül” futást, amelyet az olasz Constantino nyert meg 1 óra 23 p. 49 mp.-es idővel. 2. Puch német, 3. Kiss magyar 1 óra 25 p. 29 mp.-cel.

A Gloria vasárnap Timisoarán vendégszerepel. Az aradi Gloria vasárnap Temesvárott vendégszerepel, ahol a nagy játékerőt képviselő Electrica lesz az ellenfele. A mérkőzést délelőtt 11 órákor az Electrica pályán Huniade bíraskodása mellett játsszák le.

Befejeződött a „kis” KK értekezlet. Magyarország, Románia és Jugoszlávia labdarúgószövetségeinek képviselői legutóbb Budapesten értekezletet tartottak, amelyen azonban nem hoztak olyan határozatot, amely változást idézne elő az eredeti beosztásban. Románia két csapattal vesz részt a küzdelmekben.

A vasárnapi nemzeti bajnoki mérkőzések játékvezetői. Vasárnap, május 26-án teljes forduló bonyolítanak le a nemzeti bajnokságban. Ezekre a mérkőzésekre a központi bíróságtól a következő játékvezetőket küldte ki: Ripensia—AMEFA bíró Ciurel, Victoria—Sp. Studentesc, bíró Tautu, Rapid FC—Venus, bíró Tope, Carpat FC—CAMT, bíró Russu dr., UDR—Gloria CFR, bíró Ceauceanu.

TENGEREK RABJA

46

Írta: RÉVAY GÉZA

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Utánnyomás tilos.

Belepirult a hazudozásba, látta, hogy amazok nem nagyon hiszik, amit mond és valami furcsa molyt látott bujkálni a szájuk szélén, de azért folytatta:

... és azt hiszem nem is fogok tudni eljönni, mert nagyon messze van ez a Hokboom... meg aztán mit is zavarjak itten... az is lehet, hogy keresnek közben, hogy akad valami hajó, ahova hirtelen ember kell... Hiszen tudod — fordult Valyhoz — néha egyik percről a másikra jut az ember valamihez...

A férfit nem merte megszólítani, egyszer próbálkozott csak meg vele, akkor is Monsieur-nek szólította... óvatosan kerülgette, hogy Peter-t mondjon...

— Tudod mit — Peter mintha kitalálta volna a fiu gondolatait én majd Lacinak hivlak — és furcsán Laci-nak ejtette ki a nevét — te meg csak mondjad nyugodtan Peter, hiszen olyan régi ismerősök vagyunk.

És nevetett hozzá.

Ez a nevetés ragadhatott át a többire is, mert vidáman, felszabadultan kacagott fel az asszony és mindjárt utána a fiu száján is buggyant valami olyan nevetésféle.

Azontul már aztán mindenféléről beszélgettek, összevissza ide-oda ugrálva egyik témáról a másikra.

A sarokban álló hatalmas régi óra, amelyen a csillagok járása mellett Napot, Holdat és mindenféle csoda-bogarat lehetett látni — nyolcat mutatott.

László szedelőzködött. Peter mondta, hogy majd beviszi autón a városra — de a fiu megköszönte, hogy jól tesz majd a hosszú séta...

Mégegyszer körülnézett, szemével végigsimított a porcellán szobrocskán aztán kifelé készülődött.

— Ugye eljössz Laci — kérdezte Valy az ajtóban — és jaj Istennem, elfelejtettem megköszönni azt a szépet, amit hoztál... honnan vetted?

— Azt... azt — akadozott a fiu — még Ma-

gyarországról hoztam... magyar porcellán... nézd csak meg... biztosan rajta is lesz valahol.

— Nagyon kedves volt tőled és szépen köszönöm, de aztán elgyere, majd zongorázol... tudod, ugy mint ott a Horgony-bárban, amikor együtt muzsikáltunk egy este...

— Hogyne, hogyne... majd zongorázom, — motyogta a fiu és zavartan, ügyetlenül keztesésként az asszonynak, megbotlott a küszöbön, kicsit neki ment az ajtónak, elejtette a kalapját és nagyot, boldogot sóhajtott, mikor végre kiült a kertben.

Hosszú az út a városból ide, éhesen, szágulgó autón, de még a röppenő gondolat szárnyán is — annál rövidebb így, nekividámodva, jólakottan és kicsit elégedetten bandukolni a fákkal szegett sötét uton, ahol nyári jászágók és frisszínű házak, kerítések kísérték a városba.

Egyetlen fillér nélkül és mégis tele duzzadó reménnyel, megnövekedett önbizalommal és mosolygó arccal ért a városba és mikor elnyúlt az ágyán, a Max Hotel sívár, kaszárnya-szobájában, azzal aludt el, hogy majd csak lesz valahogy!

Nem ment ki Hokboom-ba, sem másnap, sem azután és óvatosan elkerülte napközben a szállodát, mintha valami azt súgta volna neki, hogy Valy és Peter keresni fogják.

Legszívesebben a kikötőben járt, elnézegette a ki-berakodó hajókat, azt a lázas nyüzsgést, az életnek azt a szédítő, ritmikus tempóját, amelyet a munka irt elő és amelyhez a zakatoló, csattogó gépek szolgáltattak harmónikus kísérőzenét.

Vagy elkalandozott a félreeső kikötő-részekbe, ahol a kikötött hajók álldógáltak és várták, hogy majd befűtik egyszer kazánjaikat, kéményeiken felgomolyog a füst és elindulhatnak.

Öreg csónakot szerzett, elkötötte a partról és kivezette a vízre. Ott aztán jól érezte magát. Egyedül volt.

Behúzta az evezőket és fülelt. Csúf, rikácsoló hang jött valamerről:

— Nobody on board!

Honnan jöhet ez a semmitmondó három szócska, csendet, magányt megbolygató halálkiáltás?

Körötte lomhán feküdtek a hajók. Ameddig a szem ellát, fekete-vörös és szürke-vörös testek, ár-bócok erdeje, hidak, antennák, magányos zászlórudak és kémények... kihült kémények feketék, fehé-

Kiütések az arcon

Cadum kenőcs megszáritja a kiütéseket és elfűnteti őket. Utánuk a bőr sima és egészséges marad. Felülmúlhatatlan a bőr minden viszketése és irritációja esetén. Sok szenvedésnek veheti elejét, ha Cadum kenőcsöt idejében használ kiütés, pattanás, ótvár, rüh, bőrhámlás, aranyér, csalánkiütés, sömörsebek és rovarcsípések ellen.

Egyesületközi atlétikai viadal. A magyarországi egyesületek között atlétikai viadalok eredményeit károsan befolyásolta a rossz időjárás. A MAC—BBTE versenyt a MAC nyerte meg 77—62 arányban. A verseny jobb eredményei: 100 m. 1. Vermes 11.1 mp., 400 m. 1. Görkői 53.4 mp. 110 m. gát: 1. Szabó 16.3 mp., súlylökés: 1. Csányi és Darányi dr. holtversenyben 14.41 m.-rel, diszkoszvetés: 1. Kulitz 47.40 m., gerelydobás: 1. Várszegi 61.05 m. A BSZKRT 70—69 pontaránytal győzte le az UTE csapatát. Itt a legjobb eredményt a súlylökésben Német érte el 14.38 m.-rel. A diszkoszvetést Madarász nyerte 43.90 m.-rel.

Olasz — jugoszláv tenisz Duna-kupa 2:1. Záró: Az olasz—jugoszláv Duna-kupamérkőzés a második versenynap után 2:1-re áll az olaszok javára. Az eddigi eredmények a következők: Cucelli — Puncsec 8:10, 6:2, 1:6, 6:1, Romanoni — Pallada 6:4, 5:7, 6:4, 7:5. Pallada, Puncsec — Cucelli, Del Bello 8:6, 6:3, 6:1. A viadal sorsa a mai két egyeslen dől el.

Barátságos mérkőzések. Vasárnap az Unirea Tricolor az Olimpia ellen játszott barátságos mérkőzést és azt 3:0 arányban legyőzte. A Franco Romana viszont 4:4 arányban döntetlenül végzett az FC Braila csapatával szemben.

Bodola a bucarestii mérkőzés hőse. A fővárosból érkezett lapok egyöntetűen megállapítják, hogy a bucarestii mérkőzés hőse kétségtelenül Bodola volt, aki annak ellenére, hogy a szövetségi kapitány a B. csapatba tette, végig lelkesen játszott. Pedig arra lehetett volna számítani, hogy Bodolára hatással lesz ez a mellőzés, de ez nem következett be, mert „Dudus” mindvégig nagy kedvvel játszott és úgy látszott, hogy „csak azért is” meg akarja mutatni, hogy nagyon tud játszani. A bucarestii közönség végig lelkesen ünnepelte Bodolát, aki egyébként eddig 44 válogatott mérkőzésen szerepelt.

rek, szürkek és csikos galléruak... kis és nagy társaságok százféle betűje, jele, figurája rajtuk.

Négyesével, hatosával pihentek a hajók szárai, rozsdás köteleiket ki tudja, mikor oldják meg a bójákról.

Nobody on board! — hasít bele újból a vészkiáltás a levegőbe. Ember nem lehet — gondolta, csúnya károgó hangja nem emberi... de már látja is, az egyik darun lóg valami ottfelejtett ruhaszáritó kötél, valami nótás, füttyös matrózé lehetett tán... azon egyensúlyoz egy kis smaragd zöld madár, messze földről idecsöppent trópusi csoda, a halott hajók órévé züllött, furesatollú papagály.

Valahogy megszokta lassacskán, hogy nincsen egyedül. Csónakja lomhán úszott a vizen, a madár néha belerikkantotta mondókáját a némaságba és három kopott szavával úgy basáskodott, mint ahogyan csak élők tudnak a haladók felett.

A hajók úgy tespednek a vízben, mint jólakott, lusta matrózok. Mintha örökké itt álltak volna, nézegetik magukat a víz tükrében, ripacos oldalukat kikezdte a rozsdá, zöld moszat, szénpor lepi be őket, horgonyaik bambán néznek a vízbe, propellereik egyik-másik szárnya künn, egy-kettő a vízben...

Ki tudja, mikor álltak meg, ki tudja mikor fogják megint csattogva, zugva, harsogva vágni a vizet, a nagy vizet, amelyről leszorultak, amely mégis hívja, — visszahívja őket, akár hányszor vágott is bele acélfoguk szűzi testébe.

— Nobody on board! a madár három szava három ezer annyit mesél.

... egyszerre indultak el, a Madár és a Hajó. Akkor még büszke, fényestollú volt az egyik, büszke, fényestollú a másik és mindkettőben szív dobogott, emitt pici, pirosas izomdarab — amott 200 lóerős, titokzatos masina. A Madár röpült, sötét erdőből indult a világosság felé, ki a tengerpartra... a Hajó úszott, méltóságteljesen a sötétség felé — Afrikába.

Élet volt az egyikben, Élet a másikon. Barnatesztű, izmos fickók, dolgozók és parancsolók, parafasakjaik alatt okos koponyák, melleikben szívek... puhák vagy kérgesek, mindegy — szívek.

A Madár kirepül a partra, a Hajó kikötött a parton. A matrózok elverték minden pénzüket, kifosztották őket mindenükből, — a kis smaragd zöld papagályt álmában orvul meglepték és elvették mindenét, egyetlen kincsét — szabadságát.

(Folytatjuk)

Lefoglalták Cagero-Grosz és vádlott társainak az országban található vagyonát

Bucurestiből jelentik: A külkereskedelmiügyi minisztérium pénzügyi zárlat elrendelését kérte a Cagero-Grosz ügyben elítélt személyek vagyonára. A zárlat elrendelés a minisztérium kérésére a következő vagyontárgyakra terjedne ki:

Bucurestiben a Bratianu Vintila ut 7. szám alatti épületben lévő butorokra egy Lincoln gyártmányú gépkocsira, az egyik fővárosi bankban Grosz Márta nevén szereplő safeban elhelyezett 4 millió 800 leire, ugyanabban a bankban Dávid Zoltán és Dávid Ella névre elhelyezett 2 és fél millió leire ugyancsak ennél a banknál Grosz Jenő nevén lévő 500 ezer leire és más címen elhelyezett 763.620 leire. A Banca Romana-

nál 69.785 lei, az Erdélyi Banknál 183.000 lei és a Postatakarékpénztárnál 287.000 lei betétje volt Grosznak, amelyekre most szintén kérték a zárlat elrendelését.

Az ügy másik elítélte, Georgescu Danciu, a bucurestii Alba ucca 25. szám alatti épületére és az ott található berendezésre, valamint a Buzau megyében lévő Tintesti községbeli szőlőbirtokra és a Niederhoffer tulajdonát képező Bradului ucca 45. szám alatti ingatlanra, végül a Samuelli Samuel és Samuelli Cecilia nevére a Banca Comercialaban elhelyezett 150.000 leire kérte a külkereskedelmi minisztérium a zárlat foganatosítását.

Rádió

Szerda, május 22.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Operett részletek hanglemezeiről. 12.55: A Naidin szájharmonika zenekar. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek. 14.00: Rádió ujság. 14.20: Operett áriák hanglemezeiről. 15.00: Rádióhírek, különféle közlemények. Rádió Románia. 19.00: Magyar nyelvű hírek. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 20.00: Előadás. 20.15: Zongora hangverseny. 20.45: Rádió ujság. 21.00: Operett előadás közvetítése. Az első szünetben (21.50—22.05:) Rádió ujság. A második szünetben (22.40—22.45:) sporteredmények. 23.15: Szórakoztató hanglemek. 23.45: Francia, angol, német és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemek. 11.00: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 12.10: Nemzetközi vízjelző szolgálat. 13.00: Időjárásjelentés. 13.10: Hanglemek. Közben 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizállás jelentés. 14.30: Szirmainé, Dely Margit magyar nótákat énekel, kíséri Balázs Kálmán és cigányzenekara. 15.30: Hírek. 17.10: Gyermekdelután. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.00: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Uray Margit magyar nótákat zongorázik. 18.35: Mikor a bor beszél, felolvasás. 19.00: A rádió szalózenekara. 19.50: Közegészségügyi előadás. 20.15: Hírek. 20.25: Táncclemek. 20.45: Márai Sándor előadása. 21.10: Az operaház előadásának ismertetése. 21.15: Hovanscsina, zenedráma 4 felvonásban,

szerezte Musorgszkij. A második felv. után kb. 21.55: Hírek, a harmadik felv. után kb. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. Az előadás után kb. 24.00: Hírek német, olasz, angol és franciayelven. 24.20: Táncclemek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.00: Olasz nyelvoktatás. 19.25: Az operaház előadásának ismertetése. 19.30: Az operaház előadásának közvetítése: Hovanscsina 1. felv. közvetítése. 21.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Melles Béla zenekara hangversenyez. 22.30: Előadás. 23.00: Időjárásjelentés. 23.05: Pertis Jenő cigányzenekara muzsikál.

Csütörtök, május 23.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Hanglemek. 13.00: Éneklő fűrés. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek. Sport. 13.36: A rádió szalózenekara. 14.00: Rádió ujság. 14.20: A rádió szalózenekara folytatja műsorát. 15.00: Rádióhírek, különféle közlemények. Rádió Románia. 19.00: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: Szláv zene hanglemezeiről. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 20.00: Előadás. 20.15: Opera indulók, hanglemezeiről. 20.35: A szimfonikus hangverseny műsorának ismertetése. 20.45: Rádió ujság. 21.00: A Filharmonica szimfonikus zenekar hangversenye. A szünetben (21.50—22.10:) rádió ujság, sport. 22.50: Részletek szláv operákból, hanglemek. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 9.00: Hanglemek. 9.45: Hírek. 11.00: Egyházi ének és szentbeszéd a Szent István bazilikából. 13.20: Időjelzés, időjárás és vizállásjelen-

tés. 13.30: A rádió szalózenekara. 14.45: Hírek. 15.00: Hanglemek. 16.00: Harsányi Gizi mesél. 16.30: Farkas Jenő cigányzenekara. 17.30: Ruszin hallgatóknak. 18.00: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Ugron, a székely, előadás. 18.45: Beszkárt zenekar. Közben 19.10: Nagyhatalmak élettere, felolvasás. 19.45: A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. 20.15: Hírek. 20.25: Táncclemek. 20.35: Délibáb kisasszony. Mesejáték 1 felvonásban. 21.20: Sporteredmények. 21.30: Dohnányi Ernő és Telmányi Emil zongora—hegedű műsora. 22.50: Előadás. 22.15: Holézy Akos jazz-zenekara. 22.40: Hírek, időjárásjelentés, sporteredmények, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10: Toll Árpád cigányzenekara és a rajkó-zenekar muzsikál. 24.00: Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. 24.25: Hanglemek. 1.05: Hírek.

Mozi

MŰSOR

Szerdán, május 22-én:

APOLLÓ: Rio csillaga (német film).

CAPITOL: Asszonyok szállodája (angol film). Főszerepben Linda Darnell.

SCALA: Walcerkirály (német film.)

CORSO: Graham Bell, „Az áldozat emberei”. (angol film.)

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA: Szerdán, május 22-én a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Sft. Ioan uccában levő Irgalmasok gyógyszer-tára.

Gyárvárosban a Badea Cartan téren levő Maszális gyógyszer-tár és a Stefan cel Mare uccában levő Zeiner gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Str. Vacarescu 33 szám alatt levő Braun gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Szerkesztői üzenetek

Lukács György, Orsova. Fővárosi lapok híradása nyomán jelent meg a 75 leies alkohol árról szóló közlemény. Az itteni monopólihivatalnál érdeklődünk és ez az illetékes hivatal a rendeletről még nem kapott semmiféle értesítést. Sőt az alkohol azóta megdrágult és a gyógyszer-tárak részére a monopólihivatal a 96 fokos alkoholt 136 leiert (és 6 lei az üvegért) árusítja literenként.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HAZASSÁG a törvényes intézkedés miatt nem közölhető. ÁLLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy lei, legkisebb apróhirdetés tíz lei. Vastag betűvel szavanként kettő lei, legkisebb apróhirdetés húsz lei. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szóig 20 lei, minden további szó egy lei. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 lei, minden további szó kettő lei. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Telefon: 28—10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küttl. — Nógrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Wittek trafik Bulevardul Regele Carol 54. — Galgóczy trafik Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Allást keres

Házvezetőnek menne intelligens leány, magános úrhoz, lehet vidékre is. Cím Ruzsázmír Máriánál IV., Str. Văcărescu 10. 936

Gyermek mellé állást keresek. Cím a kiadóban. 1007

Alkalmazás

Tanulólányt felvesz Csátáry fényképész III., Str. Wilhelm Mühle 12. 1010

Acél laboratóriumok

Villamos pontheggesztő és olvasztó készüléket egybeépítve készít. Polier motor. Villanyheggesztés. A. Tóth electrotechnic, Timisoara IV. Str. Fröbl 36

Adas-vétel

Keresek megvételre trenckoot felöltőt, katona zubbonyt, bricsesz nadrágot, vickelkamasnit, tisztai sapkát, és külső katonai derékszíjat. Felvilágosítást a Déli Hírlap kiadóhivatalában. 1025

Falburkolat tölgyfából, díszes kivitelű, 2 méter magas, 30 folyó méter, jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1011

Lakás

Bérbeadó egyszobás lakás, konyha, éléskamra és fűskamra, nagyobbítva és újból renoválva, június 1-re IV., Str. Michnea Voda 24. 1026

Központi fekvésű modern szép 5 szobás első emeleti lakás június 1-re kiadó. IV. Splaiul Tudor Vladimirescu 7. Telefon: 29—33. 1005

Különféle

Bútor javítást, fényezést háznál olcsón vállalok. III. Str. Odobescu 12. asztalos. 1006

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle illom-tesszermel, illom-tejszappant és illompuvert, kádom színdén. Kaparató kizárólag a

Városi gyógyszer-tárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületben I. Piata I. C. Brătianu.

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

VESZEK bélyeggyűjteményt

„ARTA” anticar. Str. Alba Iulia 5 szám.

PERFEKT

irodakissasszony június 1-ére kerestetik

Perfekt gyors- és gépírást, román, német, magyar nyelvtudás feltétel. Pénztárkezelésben jártas előnyben részesül. Sajátkezűleg írt ajánlat

„Biztos állás”

jeligére a kiadóba kéretik.